

pen

... včasih se obrnén.

VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek,

28. maja,

1998,

38. številka

Sonce ob kresu tri dni ne zaide, PEN pa kljub temu izide v sredo, 24. junija.

SKANDALOZNO

TRI ČOKE SKORAJ ZASTONJ!!!

Poskusi
z ovcami!

Bogme, ka nemo več
pujčekof pouvo!

V Puconcih je prišlo nedavno do bližnjega srečanja med domačinom, neposrednim kmetijskim proizvajalcem FRANCEM VRATARIČEM in CIRILOM SMRKOLJEM, slovenskim kmetijskim ministrom. Prvi je Pomurki prodal kar tri debele čoke, skupaj so tehtale 800 kilogramov, pa vendar je za tolikšno težo dobil samo 120 tisočakov. Ko je minister to slišal, je nemudoma segel v hlačne žepe. Kaj je privlekel na plano, vesta samo onadva.

JOG

VESELJE ZA GLEDALKE PENA!!!

PENELOPEKA (DVA)

Kikla naredi
človeka!

Ob prihodu turističnega avtobusa - oldtimerja v Radence sta se na njegov krov z nebeških višav spustila angelčka. Ponujala sta (včasih sramežljivo skrito) radost vsem obiskovalkam, saj je bil pogled na stasita in bogato poraščena bedra izrazito erotično nabit! Angelčka sta v resnici tako imenovana frajkinclerja, ki kot glasbenika spremljata turistični avtobus. Ime slednjega (avtobusa) je prav tako rahlo erotizirano: Adam ...

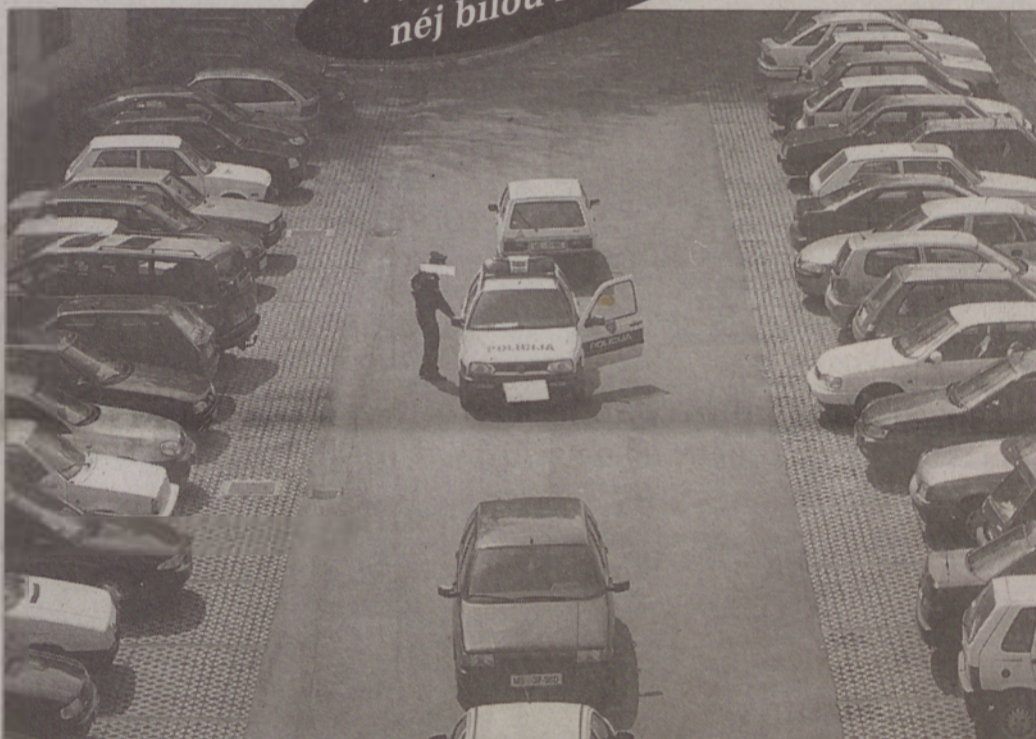
Lipen,
ki slika le lepe

PRECEDENSI ZNOVA AFERA NA PARKIRIŠČU PRI ŽUTI KUČI!

Vej pa nindri indri
nej bilou mesta!

Pentute so (ne s privoščljivostjo, pač pa z znamenitim raziskovalnovinarskim pristopom) že pisale o nenačelnosti organov, ki morajo kaznovati vse prometne grešnike. Medtem ko v vseh ulicah in uličicah okrog Žute kuče (v drugem nadstropju le-te Pentute tudi nastajajo) pridno puščajo nepriljubljene lističe s podatki o kazni zaradi prepovedanega parkiranja (to se dogaja celo našim šefom!), tudi sami prestopajo meje z novim prometnim zakonom dovoljenega. Fotodokaz ni naša zloba, pač pa zgolj pentutarsko izpraševanje vesti policistov. Navadni smrtniki za vozilo, parkirano, kot je na fotografijah policijsko, plačamo 10 tisočakov. Živela slovenska demokracija!

PODIRANJE '98

PODIRANJE '98

PODIRANJE '98

PODIRANJE '98

MARIKIN SHOW V CELJSKEM GOLOVCU

Prav zanimivo: čeprav slovenske kegljavke na nedavno končanem svetovnem prvenstvu v celjski dvorani Golovec niso osvojile zelenega odličja, je naša Dobrovničanka (po poroki z Marjanom Kardinarjem vsaj deloma tudi 'Prička') MARIKA KARDINAR nesporna zmagovalka! Po tekmovalni posameznici (letos so bile Nemke razred zase) so namreč Marikini navijači poskrbeli za veselico prav na tekmovalnem prizorišču - sodelovali so Italijani, Slovaki, Estonci, Jugoslovani, Makedonci, Hrvati, Bosanci ... praktično vsi, ki so prišli tekmovali in se družiti.

Seveda si je Marika, podobno kot vsa Regija in Slovenija nasploh, želela prikegljati svojo 13. medaljo na svetovnih prvenstvih, pa ji tokrat ni uspelo. A to še ni bil vzrok za razočaranje. Nasprotno: po tekmi so ji prihajali čestitati iz vseh taborov, stiskov rok in poljubčkov ni manjkalo (vse skupaj je z varnostne razdalje opazovalo budno Marjanovo oko), slovenska pesem se je razlegla po Golovcu. Zaplesali so vsi, kot da bi Marika slavila nov naslov svetovne prvakinja. Nesporen dokaz, da nekatere legende živijo!

Poderi me,
Marika!

POSLOVNI POGOVORI

Daj mi to razvalino, Lojze!

SLIKARKA BI NAJELA SRAMOTO SREDI PARKA

Slovenka leta 1997, slikarka IRENA POLANEC, LOJZU BEHEKU, generalnemu Radenske: »Tamle, poglejte, v stari kavarni, ki tako žalostno razpada sredi parka, bi uredila galerijo za svoje zlate akte. V lokalčku zraven bi stregli croissante, hrustljave francoske kruhke ...«

Lojze Behek: »Gospa Irena, težko bo. Kavarno zahtevajo nazaj dediči nekdanjih lastnikov zdravilišča, ANTEJA in VILME ŠARIČ. Sicer bi že sami kaj naredili s to sramoto!«
Foto: Lipen

OD LOTMERKA DO BAKOVEC (med 7.30 in 7.50)

»Ej, gospod župan BRATUŠA, le kam se vam mudi? Vam osebno smo prišli zaigrat budnico, in če vam je ob pol osmih prezigodaj, lahko pridemo tudi pozneje. Ampak liter in enega Cankarja vam bomo v vsakem primeru izpulili!«

Bakovsko tihožitje po naporni prvomajski noči.

GORNJERADGONSKI PREDVOLILNI GOLAŽ

Za Gornjo Radgono s Titom naprej!

Politično navdahnjeni in strokovno podkovani trdijo, da je v Radgoni, ki je nad Bad Radkersburgom (Gornja Radgona), najbolj začinjena predvolilna kuhinja. In ker bodo predvidoma pozno jeseni izbranke in izbranci izbirali na kandidatnih listah določene, smo v Pentutah že zdaj zvedeli, kdo bo skušal nadomestiti zdajšnjega župana MIHO VODENIKA. Ker v naši rubriki nikoli ne pisarimo brez trdnih dokazov (in mednje gotovo sodi fotografija - predvsem tista na trdem papirju!), si oglejte prijazna nasmeška mož, ki sta preteklost in prihodnost Gornje Radgone. Z županskega stolčka odhajajoči M. V. je levo (pravi, da se kandidaturi odpoveduje zaradi prezasičenosti s politiko in ker je našel sebi enakega naslednika), tisti, ki naj bi ga v G. R. izvolili konec leta, pa desno. Njegovo ime je za zdaj skrivnost, dobro poučeni in zgodovinarji pa vedo povedati, da je pristaš parlamentarizma, strojnega ključavničarstva in tržne ekonomije.

PENTUTE RAZKRIVAJO PENTAGONOVO STRATEGIJO!

ZDA/Nato/Rezervni/Častniki

Posredovanje Nata v Prekmurju?

New York, 28. aprila (STA) - Združenje častnikov v rezervi ZDA, ki šteje 90.000 članov, je napisalo javno pismo v podporo sprejemu Češke, Madžarske in Poljske v zvezo Nato. Ameriški častniki so zapisali, da je Nato koristna organizacija, ki se je doslej večkrat izkazala z uspešnim mirovnim posredovanjem, med drugim tudi v "Vzhodni Sloveniji". Rezervni častniki torej podpirajo sprejem Madžarske, Češke in Poljske v Nato, poleg omenjenih držav pa izražajo podporo tudi drugim, ki se želijo pridružiti obrambni zvezi. Po mnenju avtorjev omenjenega pisma pa "bo morala Slovenija najprej poskrbeti za konec 'medetničnih' spopadov v Prekmurju, preden se bo pridružila Natu".***

(konec)rp/ts

TOP SECRET

PODIRANJE '98 PODIRANJE '98 PODIRANJE '98 PODIRANJE '98

Prispevek za PEN!

SE BO MARIKA MORALA PREOBLEČI ?

Marika KARDINAR, večkratna svetovna prvakinja v kegljanju in "huda navijačica" Mure, se je, po posnetku sodeč, že pripravila za slavnostno zadnje dejanje letošnje "žogobrcarske drame". Morda le prerano...

Čeprav ženske rade menjajo garderobo, upajmo, da bo tale Murina tudi ~~17~~ 17. junija še v modi. Marika, ki je znala celo iz kamna narediti "zlato" in na nobenem velikem tekmovanju ni zapravila velike prednosti, očitno ne pozna dovolj nogometnih zakonitosti. V nogometu je namreč tudi nemogoče-mogoče...

Tekst in foto: Franc BOBOVEC

KOMpenTAR

Že od malega najraje pišem o politikih, odnosih med njimi, njihovih odlikah in napakah, drobnih željah, ki jih navadno uresničijo, in velikih, ki jih navadno ne.

V nasprotju s splošnim mnenjem, kako politiki, ko

POMANJKLJIVA TELOVADBA MOJIH POSILANCEV

jih v kakem komentarju okrcam, vzrojiijo, posredujejo, grozijo, sem sam razočaran, ker se navadno sploh ne oglašijo. Tudi takrat ne, ko z imenom in priimkom napišem, da je ta in ta rekel, naredil ali povzročil grandiozno bedarijo. Očitno se ravna po načelu, da če drek bolj drezaš, bolj smrdi ...

Tako sem bil skoraj malo razočaran, ko sem v Penu pred nekaj meseci analiziral delo pomurskih poslancev v državnem zboru in sem našel pri tej oceni le malo spodbudnih elementov. Razen Geze Džubana, ki me je poklical in nekatere moje trditve vendarle z argumenti zanikal, se ni oglašil nobeden.

Zato se skoraj z veseljem spominjam nekaterih nekdanjih pomurskih poslancev, kot je bil, denimo, Janko Halb. Zanj sem nekoč v neki oddaji na nacionalnem radiu, kjer sem včasih delal, rekel, da bi se moral pisati Drittel. Ker je bila njegova oseba takrat pač razdeljena na tri tretjine: občinski odbornik v nekdanji veliki občini Sobota, podpredsednik občinskega izvršnega sveta in poslanec v skupščini Slovenije. Ker pa je ravno takrat šlo za razpravo v parlamentu o nekaterih potezah Milana Kučana ter izjavah dr. Jožeta Pučnika in je Janko Halb v razpravi razmišljal o psihičnih potezah značaja slednjega, sem v komentarju rekel, da je Halb očitno uredil problem skupščinskih pisoarjev, zdaj pa se je pričel ukvarjati s psihoanalizo.

Nekaj dni zatem srečam Halba. Privihra k meni, tak je pač njegov stil, in začne zelo glasno: »Dora, nimaš prav!« Pomislim, da protestira, ker se norčujem iz njegovega priimka, ker mu očitam, da se, nekvalificiran za to, ukvarja s psihoanalizo. On pa: »Problem pisoarjev v parlamentu še zdaleč ni rešen!«

In kljub temu, da ni več poslanec, ampak je »samo« župan, ne mine kontaktna oddaja na našem radiu, da se Janko ne bi oglašil. V eter ali mimo, po telefonu. Da pove svoje mnenje.

Ravno tega, da bi povedali svoje, ne strankarsko, ne tako, kot si mislijo, da mora njihovo mnenje biti, pa manjka večini sedanjih poslancev iz Pomurja v državnem zboru. O njih sem pisal pred nedavnim in povedal svoje mnenje o njihovem delu in nastopih na sejah parlamenta, ki ni bilo preveč prijazno in blago. Izziv ponavljam: zakaj se, moji izvoljeni poslanci, ne opredeljujejo. Ko je govora o denacionalizaciji in njenih posledicah. Ko se Slovenci prek predstavnikega doma lustriramo. Ko sprejemamo proračun z vnaprej predvidenim ogromnim primanjkljajem. Ko koalicijska deluje na trhli osnovi z večno grozno družino Podobnik, da bo šla ven, če se ji ne izpolnijo tudi najbolj skrite želje iz otroštva. Ko nam vzamejo kombi za milijon mark. Ko nekdo v Parizu nekaznovano podpisuje neke papirje z Liberijo, nato pa v imenu policijsko iskanega Nikolasa Omana pritiska na našo vlado.

Vsa čast izjemam, ampak po nam dostopnih informacijah ste večinsko lepo tiho in glasujete, kakor vam v poslanski skupini velijo.

Ne pričakujem od vas, da boste vsi Hvalice, ker za to moraš biti rojen. Malo več pa bi za upanje volivcev in prejemke iz državnega proračuna že lahko migali, dragi poslanci in poslanka!

MARJAN DORA

Slovenski – upanje nesrečnih

SLOVENSKI DRŽAVLJANI SO GLAVNI AKTERJI PRI TIHOTAPLJENJU ILEGALCEV ČEZ SLOVENSKO-MADŽARSKO ZELENO MEJO – LETOS JE V PRVEM ČETRTLETJU VODJA MESTNEGA TOŽILSTVA V LENTIJU V POVPREČJU VSAK TEDEN DVAKRAT SPROŽIL POSTOPEK PROTI UJETIM SLOVENSKIM TIHOTAPCEM.

Srednja Evropa postaja odlagališče kriminala. Od tod vodijo narkomanske, tihotapske poti. Tod se trguje z belim blagom, z orožjem. Za plačilo je mogoče dobiti vse, tudi sen o svobodi, bogastvu nekje v svetu, samo ne v Rusiji, Ukrajini, Romuniji, Kosovu, Balkanu ali afriških državah. Človeško življenje tu nima vrednosti, le ceno. Za tihotapce je to nekje od tisoč pa tja do deset tisoč mark. Plačajo jo Ukrajinke, ki kot pisani metulji sanjajo o barskih lučeh, plačajo jih Kosovci, ki jih preganja srbska oblast, plačajo jo Romuni, ki želijo v beli svet, kjer se po njihovih predstavah cedita med in mleko tudi za najete morilce. Plačajo pa predvsem slovenskim državljanom, ki postajajo v zadnjem času s svojimi madžarskimi delodajalci ali pomagači glavni akterji tihotapljanja ljudi čez slovensko-madžarsko državno mejo, ki želijo velikokrat zaradi nezaposlenosti, revščine, s Kosova zaradi državljanske vojne, v obljubljene dežele zahoda.

Iz skrbno sestavljenega poročila vodje mestnega javnega tožilstva dr. Lászla Kancsala iz Lentija je razvidno, da je tihotapljenja ljudi vedno več, saj so leta 1996. leta v Lentiju sprožili postopek proti petindvajsetim osumljenjem, ker so pri sedemnajstih tihotapskih akcijah poskušali spraviti čez mejo 130 oseb. Med obtoženimi je bilo petnajst slovenskih državljanov. Lani se je število le-teh podvojilo in zaradi tihotapljenja ljudi so obtožili petintrideset oseb.

Letošnja bera prvega četrletja je zelo obilna, saj so dvajset oseb obtožili, da so pri odkritih trinajstih primerih poskušali spraviti čez slovensko-madžarsko mejo kar 250 ljudi. Vse kaže, da glavnino posla opravljajo slovenski državljanji, saj so kar petnajst soudeležencev priprli in obsodili.

Do začetka lanskega novembra je odkrivanje tihotapstva spadalo le v pristojnost madžarske policije, po tem datumu pa je poleg njih pridobila pravico, odkrivati to obliko kriminala, tudi obmejna varnostna služba. Za tuje velja poseben postopek, ki se začne z odvzemu potnega lista in odrejanjem mesta, kjer morajo počakati na

Drago Petek, inšpektor za posebne naloge v referatu za mejne zadeve in tujske pri UNZ M. Sobota je za naš časnik povedal, da se v prvem kvartalu tega leta stopnjuje nedovoljeni migracijski pritisk na slovensko-madžarski meji in so do zdaj obravnavali 599, lani celo leto pa 382 ilegalcev. Organizirano tihotapljenje tujcev dobiva vedno večje mednarodne razsežnostne povezovalce, saj organizatorjem in posameznikom prinaša premoženjsko korist. Policija ugotavlja, da posredniki novačijo osebe (vodilce in prevoznike) iz kategorije nezaposlenih oziroma tistih, ki so v finančni stiski.

Naš sogovornik je poudaril, da so v prvih štirih mesecih letošnjega leta odkrili 11 primerov organiziranega tihotapljenja tujcev čez skupno mejo. Od obravnavanih 26 osumljencev je 20 slovenskih državljanov. Osumljeni so k nam pretihotapili 107 tujcev.

O iznajdljivosti tihotapcev priča tudi primer, ki ga je navedel naš sogovornik. Policisti PMP Dolga vas so namreč januarja pri kontroli dveh madžarskih državljanov odkrili žig avstrijskih carinskih mejnih organov prehoda Kligenbach ter poimenski seznam kitajskih državljanov, ki so jih prijeli naši policisti po ilegalnem prehodu. Po izjavah H.L. in K.B. sta imela namen poiskati kitajske državljanje pri nas, za kar bi za ugotovljeno osebo dobila 200 DEM od neznanca v Budimpešti. Policija je navedena madžarska državljana zavrnila, zasegla žig, ki naj bi bil kupljen na budimpeštanski tržnici. Policija predvideva, da bi z odtisom žiga v potni list državljanov Kitajske, le-tem omogočili ilegalno gibanje v eni izmed držav zahodne Evrope.

Tema je zanimiva, k njej se bomo še vrnili ...

obravnavo, vendar je kljub odvzemu potnega lista v zadnjem času veliko osumljencev pobegnilo iz Madžarske. Zato pri begosumu pri težjih kaznivih dejanjih preiskovalci predlagajo 72-urno pridržanje na policiji, v tem času pa tudi javno tožilstvo sproži postopek pri ustreznem sodišču za odredbo pripora. Madžarski kazenski zakonik v svojem 218. členu kar v petih odstavkih odmerja sankcije proti posameznim in organiziranim tihotapcem ljudi in blaga čez mejo, ki jim v pravniškem jeziku pravijo, da iz koristoljublja sodelujejo pri nedovoljenem prestopu meje. Glede na tezo dejanj obsega predvidena kazen zapor od enega do petih let in izgon iz države.

»Zakaj tako nenavadno visoko število ilegalnih prestopov meje s pomočjo lokalnih vodnikov?«

»Južna državna cesta med Letenyem in Bődeházo vodi blizu državne meje, ki je tako dostopna tudi z avtomobilom in terenske razmere so ugodne zaradi neprekinjenega gozda oziroma gozdičkov in poznavalci lokalnih razmer brez težav lahko kjer koli neopaženo, ilegalno prehajajo iz ene države v drugo.«

»Kakšen je socialni status tihotapcev?«

»Več kot polovica slovenskih tihotapcev je brez-

Lenti ni znan le po tržnicah, semanjih dneh in krami, ampak ...

poselnih, četrtnina jih je zasebnih podjetnikov, vendar smo že ujeli tudi šoferja in študenta. Večina obsojenih je moških, med njimi so tri ženske.«

»Vse kaže, da je to tihotapljanje ljudi finančno donosno. Koliko zaslužijo tihotapci?«

»Ta veja tihotapstva postaja vedno bolj donosna. Organizirane združbe v tujini svojim članom plačajo 1000-2000 mark, ti pa s sodelovanjem lokalnih pomagačev prek Madžarske spravljajo ljudi v Slovenijo in od tod dalje na zahod. Lahko povem, da je neka inozemska tihotapska organizacija po osebi zaračunala 6000 mark pri pomoči ilegalnega prestopa meje. Lokalni pomagači, ki sodelujejo pri neposrednem tihotapljanju na zeleni slovensko-madžarski meji, prejmejo od organizatorjev za protiuslugo navadno po 100-150 mark po osebi.«

»Kakšen je kazenski postopek proti tihotapcem in kakšne kazni izrekajo vaša sodišča?«

»Tujce – razen redkih izjem – obravnavamo po hitrem postopku in navadno jih že v osmih dneh postavimo pred sodišče. V navzočnosti odrejenega branilca in prevajalca javni tožilec poda ustno obtožbo. Pri pospešenem postopku navadno ni prič, saj osebe, ki so jih za plačilo poskušali spraviti prek meje, obmejni organi takoj izženejo iz Madžarske, imamo pa njihove izjave, ki so jih podali ob prijemu.«

Največ prič noče izdati organizatorjev in so tudi primeri, ko jim ti za molk vračajo denar. Dr. László Kancsal naniza vrsto primerov, izpovedi ljudi, ki so se podali na tvegano pot v neznanu. Te izpovedi so prave drame, polne človeških stisk ali pa pričajo o neverjetni naivnosti ...

K. D. je pred javim tožilcem povedal, da je od leta 1992 svojo družino v Nemčiji preživljal s priložnostnim delom, lani pa se je zaradi nesoglasja z ženo vrnil na Kosovo v upanju, da mu bo družina sledila. Letos januarja sta se z ženo pobotala in takrat se je oče K. D.-ja odločil, da bo prodal borno družinsko imetje in

tihotapci in naivnih

našel potovalno agencijo, ki je za plačilo 6500 mark obljubila, da bo ga spravila v Nemčijo. Februarja je iz nekega kosovskega mesta v družbi sebi podobnih z avtobusom krenil proti madžarski meji in končno so pristali v Nagykanizsi. Od tod so jih s taksiji brezplačno pripeljali v neko mesto (verjetno v Lenti, op. p.), kjer jih je v restavraciji čakal Slovenec. Okrog polnoči so z osebnim avtomobilom slovenske registracije, kjer se je na zadnjem sedežu gnetlo tudi po osem ljudi, v spremstvu slovenskega in madžarskega vodnika začeli odvažati čakajoče. Toda tokrat prav v naročje obmejne policije...

Ukrajinka A. M., knjigovodkinja v tamkajšnji usnjarni, in prijateljica sta v domačem mestnem baru spoznali Slovenca, ki sta jima obljubila obetavno službo natararice v slovenskem baru za mesečno plačilo 1000 do 1500 ameriških dolarjev. Še isti dan sta krenili na pot prek mejnega prehoda Čop, kjer sta ju čakala vrla Slovenca. Njuna zgodba je šolski primer naivnosti, sanj o hitrem in lahkem zaslužku v nekem pravljičnem slovenskem zabavišču ...

J. M., slovenskemu državljanu, je sodišče v Lentiju za tihotapljenje 12 oseb, med njimi tudi A. M., odmerilo 8 mesecev zapora in po prestani kazni izgon iz države.

Javni tožilci na čelu z dr. Kancsalom in sodniki na mestnem sodišču v Lentiju bi lahko napisali

sociološko študijo o slovenskih tihotapcih, med katerimi se najdejo tudi ženske, kot je L. E., iz okolice Lendave, ki že od začetka leta prestaja enoletno zaporno kazen v Zalaegerszegu.

Zanimiva je zgodba A. Š. z naše strani meje, ki bo kljub mladosti (novembra bo star 20 let), nekaj časa prebil v zaporu. A. Š. naj bi zaradi odpisa 150 mark dolga pristal, da za svojega sodržavljanca C. s pomočjo madžarskega pomagača prek zelene meje pripelje ilegalce in pri tem poleg odpisa dolga za vsakega dobi po 100 mark. Iz Lentija sta odpeljala 19 jugoslovanskih državljanov in jih nameravala pri nekem mostu v Szécsiszigetü prepeljati na slovensko stran, toda padla sta v zasado obmejne policije, ki je zajela vso skupino. Ko je A. Š. slišal, da mu je sodišče odmerilo enotno kazen enega leta in osem mesecev, se je nezavesten zgrudil pred noge javnega tožilca ...

To je le nekaj poglavij iz tihotapske zgodbe, kjer igrajo glavne vloge slovenski državljani. Lahko bi dejali, da so ti iz vrst »poštenih« tihotapcev, ki so dejansko poskušali ljudi spraviti čez mejo, ne kot tisti, ki jih odložijo pri nekem gozdu, daleč od meje, rekoč, da so prispeli na cilj. Vendar je to že druga zgodba.

Navedene številke so le vrh ledene gore, saj po laični presoji madžarski organi za zatiranje tovrstnega kriminala ujamejo le četrtno tihotapcev in ilegalcev. Drugi, predvsem ob pomoči dobro opremljenih in organiziranih vodnikov, pridejo do italijanske in avstrijske meje. To je zapletena zgodba s konca 20. stoletja na nekoč sorazmerno mirnem koncu sveta, kjer danes daleč od dejanskega žarišča mali naivneži z ilegalci vred padajo v zasade. Ob močnih koreninah raste bujno vejevje: zaradi naraščanja tovrstnega kriminala madžarska izvršilna sodna oblast uvaja stroge sankcije, vendar bo tihotapcem posel cvetel, dokler ne bo izkoreninjeno zlo, ki ljudi odganja od svojih ognjišč, in dokler bo človeška naivnost brezmejnja.

Ella Pivar

Na zofijino zvečer je pri Zverovih v Gomilicah sedla za pogrtnjeno mizo v sobi, okrašeni s »cmeri«, ženska družba, zbrana na dekliščini drugorojene hčerke Vlaste, ki je naslednjo soboto v Turnišču dahnila »dafantu z nasprotnega brega Mure. Najprej aperitiv za ogrevanje, potem večerja, vmes klepet in petje pozno v noč pa veliko napotkov za življenje v zakonu in na novem domu. Samo domačemu gospodarju Jožetu je bilo dovoljeno biti v družbi žensk: Zdenke Zver iz Velike Polane, Jasne Sobočan, nastarejšje že poročene hčerke, ki živi v Gomilici, neveste Vesne, Valerije Prejac iz Podgradja, Cvetke Šemen iz Gornje Bistrice, nevestine sestrične Andreje Zver iz Velike Polane in Marije Zver - matke, kot vsi pravijo stari mami (sedijo od desne proti levi) in nevestine mame Jožice ter najmlajše sestre Maje, ki stojita ob možu oziroma očku.

Tri sestre: od leve nevesta Vesna, najmlajša Maja in najstarejša Jasna. Maja bo sestri pogrešala, ampak življenje gre svojo pot. Čez kakšno desetletje bo pri Zverovih spet dekliščina, drugače bo le to, da bo v hišo prišel zet.

Bil je eden zadnjih večerov, da je vseh pet članov Zverove družine skupaj pogledalo priljubljeno nadaljevanko o Esmeraldi. Potem pa so ji svetovali: »po izi se moreš vrčti« (matka), pridna bodi in sprejmi navade na novem domu (očka in mama), jaz pa bom žalostna in jokala se bom (sestrica Maja). Bo že, jih je tolažila nevesta, jaz rada hlače nosim ...

Dekliščina v Gomilici

Nevesta :

Potrebno se bo po »iži vrčti«.

Ženin:

A zdaj pa pojdem po dekle tja daleč v Gomilico.

Fantovščina na Cvenu

Pred vhodom v Kristijanov dom na Cvenu so okrog enajstih zvečer sklenili krog domači fantje Andrej, Peter, Tadej, Primož, Tomaž, Beat, Damjan, Simon, Tomi, Srečko, Rober, še en Simon ter Darko in s pesmijo vabili ženina, da se jim pridruži. Dve, tri so odpeli pa je Kristijan zbral dovolj poguma in se jim pridružil, potlej pa je donelo: A zdaj pa pojdem po dekle tja daleč v Gomilico... Mama Marina, malo nervozna ta večer, saj je šlo za njenega edinca, je medtem pripravljala večerjo, oče Danilo pa se je sukalo okrog pijače, da se fantom ja ne bi osušila grla. Na Cvenu je pač tako, da se vaški fantje, starejši od 16 let, vedno zberejo na ženinovem domu, da ceremonial začnejo s petjem in da ženinu prinesejo spominsko darilo. Kristijanu so namenili ročno poslikano uro z napisom za oba: Naj sreča vedno z vama hodi ... Starša pa poskrbita za obilno večerjo, da se potlej da piti. Do onemoglosti.

Če bo pri Zverovih v Gomilici en družinski član manj, pa bo na Cvenu pri Lihtenvalnerjevih oziroma pri Trstenjakovih družina številčnejša: od minule sobote za enega, od avgusta, ko mlada pričakujeta naraščaj, pa še vsaj za enega ... Kako bo, ko pride snaha v hišo, vprašamo. Pridite pogledat čez leto, se odreže mladi gospodar. Enega zadnjih trenutkov družinske idilike v troje pa sva na večer pred fantovščino ujeli Nataša in Irma.

Ampak pot v zakon ni kar tako. Vaški fantje so vložili maksimalne napore, da bi fanta prepričali in odvrnili od resno izrečene namere. Odločili so se za običajno, pa malo po cvenovsko prirejeno varianto. Namesto na križ so ga kot Kristusa privezali na stopniščno ograjo in zahtevali, da si premisli. Vsakič, ko je potrdil svojo namero, je moral piti, kot vidite na posnetku. Oče je moral paziti, da ni zmanjkalo vina, mama pa je zaskrbljeno hodila okoli in nazadnje kar s kubinjskim nožem skušala odrešiti ubogega sina. Fantje niso popustili, dokler po njihovi presoji ni dovolj trpel. Potem so družno sklenili: Če si to vzdržal, boš tudi zakon.

ČUDNA DEŽELA, TA SLOVENIJA!

NAROČIŠ GOLAŽ,

DOBIŠ PA
ABENKWAI

ISSAH MORO

DAVID ADJEI

Nekoč smo bili zaplotniško Pomurje, v katerem je bil dogodek že, če je Goričanec prišel v Soboto, kaj šele, da bi med okorele, z železno zaveso od sveta ločene Prekmurce in Prleke zajadril kdo iz druge države. Bog ne daj celine! A časi se menjajo, svet postaja majhen in tudi Regija je odprta za mednarodne tokove. V Beltincih si pri prvoligašu Potrošniku služita kruh žogobrcarja ISSAH MORO (24 let) in DAVID ADJEI (21 let) iz Gane. Razen v prestolnici Akri, kjer je igral v prvi ganski ligi, je bil Moro že v Kuvajtu, k nam pa je prišel iz nemškega Bremna. Adjei se je najprej napotil v deželo sambe Brazilijo, potem v Amsterdam, od koder v Beltince ni bilo več daleč ...

Kako se spomnita prihoda sem?

Za Slovenijo sva prvič slišala, ko je bila vojna, leta 1991. V začetku je bilo nekaj težav s sporazumevanjem, zdaj pa sva se že navadila. Nekateri so igralci govoriyo angleško in so fejest fantje. Tudi trener je dober. Moti le, da igramo predvsem v obrambi pa tudi kot ekipa nasploh prenežno, kot kakšne babe ...

Sta se na igrišču naučila »lepih« slovenskih besed?

Ja - pičku mater, jebenti, kura... marsikaj sva se naučila.

Kako sicer govorita med sabo?

V Gani je prvi uradni jezik angleščina, drugi pa ASANTI, ki ga uporabljava. Je pa v naši državi okrog štirideset različnih

jezikov. Asanti lahko s pridom govoriva tudi, ko se ne strinjava z odločitvami slovenskih nogometnih sodnikov.

Kakšen je ganski nogomet?

Imamo ogromno talentov, saj smo v eni mlajših kategorij celo svetovni prvaki. Vendar pa ti nimajo možnosti za napredovanje kot na primer v Evropi. Če igraš v Gani, te opazijo le, če si reprezentant, kar je težko. V Evropi sta največji ganski zvezdi Yeboah in Pele, midva pa sva prišla na vašo celino ne samo zaradi denarja, pač pa, da naju kdo vidi. Imava menedžerja v Amsterdamu in v Sloveniji (Marjan Horvat iz Murske Sobote, op. p.), ki skrbita za najine pogodbe. Ta čas sva štiri mesece vezana na Beltince, potem pa

bomo videli, kaj bo.

Imata že kaj ponudb?

Tako slovenski kot klubi iz nekaterih drugih evropskih držav se zanimajo za naju. Po končani sezoni se bomo skupaj z menedžerjema odločili. Potem pa bova za dva ali tri tedne odpotovala domov v Gano.

Sta dobro plačana?

V Gani samo najboljši igralci v najbogatejših klubih (prva liga jih šteje 14) dobijo okoli dva tisoč mark mesečno. Vsi drugi veliko manj. Zato je potrebno oditi v svet. V Beltincih tudi ni denarja na pretek, ampak podpisala sva pogodbo. Včasih dobiva več, včasih manj, odvisno od tega, kako igramo.

Kdo bo v Franciji postal svetovni prvak?

Moro: Brazilija, ki igra najboljši nogomet, bo ponovno prva. Adjei: sem za Argentino.

Pravijo, da prihaja k vama veliko domačih žensk ...

Najin poklic je nogomet in veva, kaj je dobro in kaj ni. Ne bom rekel, da nimava prijateljic, saj sva moška. Ampak nočeva preveč resnih zvez, ker je nogometna pot negotova. Večno ne bova v Sloveniji in ne bi bilo lepo pustiti dekleta, ki bo seveda ostalo tu. Kdo se bo potem želel poročiti z njo? Tega problema se zavedava, zato imava vsak po eno prijateljico in ju imava rada. To je resnica, ne pa to, kar govorijo, češ da jih imava ogromno in ne vem, kaj še.

Imeni prijateljic?

Bolje, da ne poveva, da tega ne bi videli njuni mami.

Je kateri od vaju poročen?

Ne.

So domači moški ljubosumni?

Nekateri so, to se hitro opazi. Veliko zgodbic je o naju, češ da sva »dundeaja« (še najbližji prevod sta narečni besedi »majčija«, »dundeaka«). Kot da bi bili vsi Afričani »dundeaji«. Ampak kako to vedo, če pa še nobeden ni bil v Afriki?

Kako sta se privadila naši hrani?

V začetku nisva vedela, kaj je govedina, zato sva rekla

»Muuuuu« in so nama prinesli. Natararji in kuharice pri Zvezdi zdaj vedo že tudi, kaj je »chicken« (piščanec - op. p.). Zanimivo pa je bilo ob prihodu, ko sva videla golaž, sva vzkliknila: Ohoho, saj imate gansko hrano! Tudi pri nas namreč kuhamo golaž, čeprav mu drugače rečemo - ABENKWAI. Najraje pa jeva riž.

Vesta, kaj je špricer?

Ne. (Ko slišita, da gre za pijačo.) Moro je musliman in ne pije alkohola ter ne je svinjskega mesa. Jaz (Adjei) sem katolik in hodim v beltinsko cerkev molit. Župnika pa ne poznam. Včasih spijem malo vina, čeprav »potrošiva« največ brezalkoholnih pijač. Tudi v Gani imamo vino, podobno vašemu.

Sta bila še kje v Sloveniji?

V Mariboru, Murski Soboti, na Malem Lošnju in v krajih, kjer igramo tekme.

Kaj delata zvečer?

Čeprav imava vozniške izpite, so dokumenti v Gani. Še sreča, da imava v stanovanju kabelsko TV in gledava veliko športa. V Beltincih ponoči ni prave zabave, vsi gredo zgodaj spat - v Gani pa lahko srečaš punco tudi ob enih, dveh ponoči. Pravzaprav pa morava več spati, da lahko zjutraj trenirava.

Pošiljata zasluženi denar domov?

Adjei: mame nimam več, le očeta, pet bratov in štiri sestre. Nogomet igra eden od bratov. Seveda jim pomagam s svojim zaslužkom.

Moro: Tudi jaz. Imam dva brata in pet sester. Vsi so veliki nogometni navijači.

Kako živijo ljudje v Gani?

Življenje je podobno vašemu, le da je veliko bolj trdo, več je potrebno delati, večja je draginja. Največji biznismeni zaslužijo 2 tisoč mark mesečno, največ plač pa je okoli 500 mark.

Ali v vaši deželi kdaj dežuje?

Seveda. Junija in julija vsako popoldne!

B. BOJAN PEČEK
T. DEJAN FUJS
F. JURE ZAUNEKER

Ob petdesetletnici Izraela

Neodposlano pismo Miriam Steiner

Stari Žid meditira pred jeruzalemskim zidom.

Feri Lainšček

Meja na reki in meja v glavi

Kako spodbudno je bilo pravzaprav spremljati delo iniciativnega odbora za zaznamovanje desete obletnice smrti pesnika Manka Golarja, ki ga je že na prvem sestanku pozdravilo zavidljivo število zainteresiranih in tako ali drugače poklicanih. Med njimi pa že takrat seveda ni bilo župana občine Gornja Radgona, ki je bil, kot se ob takih priložnostih temu malce ironično reče, »upravičeno odsoten« in zato je bilo kajpada še toliko bolj optimistično verjeti, da bo celovit in tehten projekt, ki ga je potem pripravil iniciativni odbor, tudi zares uresničen. Po obravnavi v gornjeradgorskem občinskem svetu pa je bilo potem že kaj kmalu jasno, da bodo morala prizadevanja za natis pesnikove zapuščine in njegovo relevantnejšo obravnavo v času in prostoru počakati na neke zanj srečnejše volilne izide, obujanje njegovega spomina pa bo tokrat pač še kar »osnovnošolsko«.

Če ne bi bili že sicer dovolj seznanjeni z dogajanjem v gornjeradgorski občinski hiši, bi bil nemara tak uvod le iztočnica za patetično razmišljanje o pesnikovi posmrtni usodi in o ljudeh, ki jim njegovo izročilo očitno ni kaj prida koristilo. Vendar pa - spremljali smo žal ta leta tudi zaplete in nerodnosti s festivalom Meja na reki in prav zdaj, navsezadnje, še dogajanja ob Deželni razstavi v avstrijski Radgona. V prvem primeru gre za tradicionalno kulturno prireditve, katere pobudniki so bili Avstrijci, in že z njenim pomenljivim naslovom nato skupaj z našimi ustvarjalci spodbudili pretok energij, ki nikakor niso bile le »kulturniške«. Prireditelj je kljub takemu in drugačnemu »skripanju« na naši strani sicer preživela, vendar pa prav zaradi pičlih sredstev iz občinskega proračuna in drugih pristojnih virov nikdar ni zaživela v vseh podmenah svoje nedvomno pravnje in koristne ideje. V drugem primeru pa gre kajpada za še atraktivnejšo in prvovrstno kulturno prireditve, ki s svojo mnogo vsebino prav tako prerašča lokalne plotove, in le čudimo se lahko, kako da je ni tudi naša Radgona znala in zmogla bolje uporabiti za svojo korist in promocijo. Ali pa se ob vsem rečenem pač niti več ne čudimo.

Toda - ali lahko ob tem le odmah-nemo?

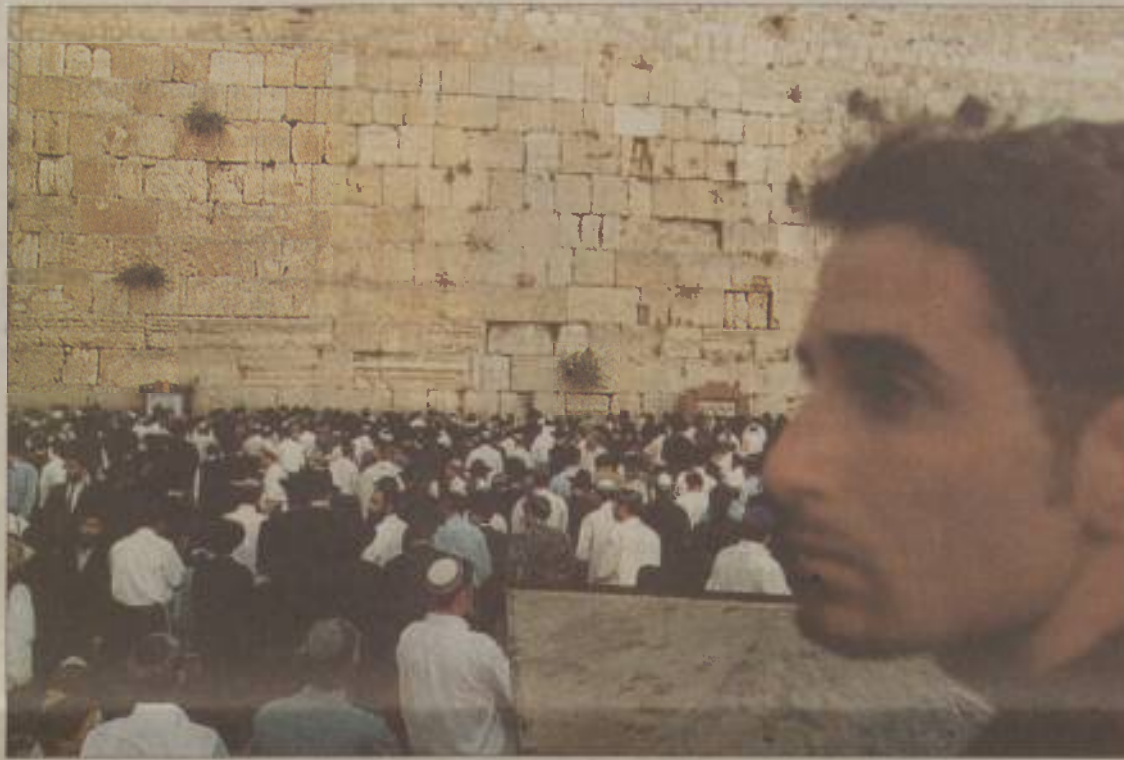
Navadili smo se pač, da je bila mnogim ljudem, ki odločajo o našem skupnem, kultura le španska vas. Dopustili smo jim tovrstno neizobraženost in jim celo odpuščali, če je bilo naše življenje zaradi tega v nekaterih segmentih bolj revno in kdaj tudi klavrno. Vendar pa prihaja čas, zagotovo tudi na tej poti v Evropo, ki nam jo mnogi od njih tako vneto ponujajo, ko jim bomo morali nujno tako ali drugače dopovedati, da je ta »nesrečna« kultura prav v tej Evropi pojmovana in tudi udejanjena precej drugače kot pri nas.

In če je torej že treba začeti - začnimo z majhnimi koraki:

popeljimo jih kdaj za kak dan iz naše v avstrijsko Radgono in popazimo, da se ne razbežijo po trgovinah in gostilnah.

Nimam druge možnosti, ko da tudi tokrat uporabim star, morda celo zastarel način komuniciranja - s pismom, dialogom. Dolgo sem premišljeval, komu naj pišem in čestitam ob prazniku izraelske države, prazniku njegovega doma, starega samo petdeset let. Praznik ljudstva, ki se je vpisalo v talmud, ki je napisalo biblijo. In potem sem se spomnil prijateljice Miriam. Svojo mladost sem preživel v kraju, kjer stojita dve cerkvi (katoliška in evangeličanska) in kjer je še nekaj let po vojni stala tudi sinagoga, ki je imela edina v Sloveniji svojega rabina.

Moji židovski prijatelji so izginili iz osnovnošolskih klopi leta 1944, ko so jih v živinskih vagonih odpeljali v Budimpešto in od tam v oswiecimske krematorije. Bilo jih je več kot tristo, teh prekmurskih Židov z Davidovo zvezdo na prsih ali rokavu - vrnilo se jih je petnajst ... Na staro dvorišče, kjer je stanoval moj prijatelj Ciril, se je vrnil sivolasi, postarani frizerski mojster Király in včasih, ko si je postavil stol na sonce, pripovedoval zgodbe, da so nama s Cirilom od groze

škelepetali zobje. Čimbolj nama je bilo grozno od njegovih besed, bolj je črnil, pepeli doživetja iz koncentracijskega taborišča.

Ko sem kot srednješolec prišel v Ljubljano, se vpisal na poljansko gimnazijo, stanoval nekaj časa v Domu Ivana Cankarja in začel objavljati v Mladih potih začetniške stihe in v Pionirskem listu pesnice za otroke (res dobro plačane), sem bil tudi med utemeljitelji Mlade Ljubljane, kluba mladih piscev. Nismo imeli svojih prostorov, zato smo se opoldne dobivali na kavici in pijači v slaščičarni Slonček. Danes so ta prostor modernizirali, ostali pa so spomini na slaščičarno z galerijo, zadimljeno in rezervirano za obetajoče ustvarjalce. Tu smo se shajali Mirče Šušmelj, Ala Peče, Jure Fakin, Miro Erbežnik, Jože Derganc, kasneje še Drago Grah in Marjan Rožanc. In tu sem srečal tudi drobno, krhko židovsko dekle Miriam Steiner. Dekle je vedno pilo kavo s smetano in kadilo. Vse tisto, kar je nosila v sebi, v svojih temno rjavih očeh, podobnih barvi zamrznjenega kostanjevega pireja, je izpisala v drobni, tanki knjigi Vojak z zlatimi gumbi. Ničesar nismo vedeli o njej. Ne od kod je prišla, ne kje je bila, preden je začela prihajati na galerijo ljubljanske slaščičarne, razen podatka, da je preživela koncentracijsko taborišče Auschwitz. Večkrat smo jo nežno ogovorili, najbolj drzni in najbolj radovedni so jo spraševali, previdno, da ne bi predrli mešičkov njenih temnih spominov, in samo enkrat, v maju, nam je izpovedala svojo življenjsko kalvarijo. Nato se je zaprla kot cvet, ki je oddehtel, izvrgel iz sebe semena, opravil svojo otožnolepo poslanstvo ter zakrknil.

Zunaj je sijalo sonce, ona je končala pripoved, kako so jo rešili vojaki in odpeljali v pokrajino brez žice in zraka, ki ni več dišal po kislem pepelu. In prav tako kot nismo vedeli, od kod je prišla, tako smo nekega dne ugotovili, da je izginila. Njen prostor na galeriji je osamel, na stol se je usedlo drugo dekle in prav tako naročilo kavo s smetano. Miriam Steiner je ostala samo spomin in mnogo let kasneje njenega imena nisem našel niti v priročniku, leksikonu Cankarjeve založbe o slovenski književnosti ... Pa so trdili, da je bila naša Ana Frank.

In potem so tekla leta, voda v Savi, začasno sem se preselil v Zagreb ter spoznal filmskega kritika Jožeta Steinerja. Ko sva tako sedela v neki zagrebški kavarni, sem izvedel, da ima sestro, ki živi v Izraelu. Na ta podatek nisem bil posebno pozoren, ko pa je dodal, da je po vojni živel v Ljubljani, da je napisala knjigo o Vojaku z zlatimi gumbi, sem lahko samo ugotovil, kako je svet majhen. Njegova sestra je bila Miriam, dekle iz slaščičarne Slonček.

Te dni se je vrnil iz Izraela moj prijatelj in književnik Dubravko Jelačić - Bužimski in zanosno pripovedoval, kako je obisk v Jeruzalemu spremenil marsikatero njegovo spoznanje o Židih, posebno še, ker je skupino hrvaških intelektualcev vodila gospa z živahnimi čokoladnimi očmi. Opravičila se je Hrvatom, ker je govorila ekavsko. Dodala je, da je nekaj časa živela v Ljubljani. Zdaj je uradna vodnica jeruzalemskega muzeja. Ime ji je Miriam. Ostal sem brez besed. Pa to je vendar avtorica Vojaka z zlatimi gumbi! Jelac ni vedel, da je Miriam pisateljica. Bilo mu je žal, da me v pogovoru ni omenil. Miriam ga je popeljala po labirintih izraelske kulture, odkrila mu je med drugim skrivnosti kabale. Predstavila mu je tri poglede na zagrobno življenje. Iz teh treh perspektiv (sadukov, farizejev in esenov) je nastala četrta dimenzija - krščanski odgovor.

Prav zaradi vsega tega bi rad Miriam čestital za njen državni praznik. Slavje je sicer že mimo (15. maj), toda Židje po vsem svetu bodo praznovali vse leto. Najprej so bili vsi iz sebe, ko je na evrovizijskem songu zmagala njihova popevka, v kateri je prevladoval refren »viva victoria« ... Zato prav njej, Miriam Steiner, pišem to

neodposlano pismo. Kajti nisem prepričan, da bi ga dobila. Ne vem njenega naslova. Napisal bi ji rad, da sem vesel, da je ustvarjalna, da dela, a da mnogih iz galerije Slonček ni več. Da nas je od tiste Mlade Ljubljane ostalo prekleto malo. Umrli so Jože Derganc (zastupili so ga), Drago Grah iz Gornjih Slaveč in Marjan Rožanc. Pred dnevi je neopazno, tiho odšel tudi Mirče Šušmelj. Filmski scenarist (Begunec, režiser Jane Kavčič), avtor številnih radijskih iger in fant, s katerim sem nastopal v šestdesetih letih na literarnih večerih po Sloveniji. Prvi roman (neobjavljen) je napisal, ko je imel osemnajst let. Zgodbo je postavil na ladjo, ki je plula iz Avstralije v Izrael. Kasneje je napisal še trideset, mogoče celo štirideset romanov, a vsi rokopisi so ostali zaklenjeni v predalu ... Mogoče je bil zaradi tega zagrenjen, umaknil se je v bolniško sobo in odšel, ne da bi s prijatelji spil kavo s smetano ... Za njim so ostali svežnji rokopisov neobjavljene knjige.

Znano je, da so Židje med drugim preživeli tudi zato, ker so verjeli v knjigo, talmud, nosili so jo s sabo, prirali v samoti, interpretirali javno. Danes vemo, da obstajata dve verziji (babilska, ki vsebuje dva milijona in pol besed) in jeruzalemska. Toda tekst je tako kompliciran, da ga brez posebnega znanja ni mogoče razumeti. Za mnoge je to zaprt knjiga. Rabin Adin Steinsaltz je talmud na novo prevedel in moderniziral, da bi mladi Židje lažje razumeli, kar so zapisali njihovi predniki. V teh knjigah talmuda je govor o monoteizmu, mesianizmu, rabinizmu, kabalizmu in hasidizmu, predviden je holokaust, zapisana je židovska tragedija. Židje so ves čas svoje dolge zgodovine bojevali krvave bitke za ohranitev države. Tuji so jim rušili hramove, vodili v suženjstvo, ubijali brez milosti. Leta 73. naše ere je padla Masada, zadnja trdnjava Izraelcev v boju z Rimljani. Rimski vojaki so bili presenečeni, ko so zasedli utrdbo ter našli več sto mrtvih braniteljev, izraelskih vojakov, žena in otrok, ki so si raje sami vzeli življenje, kot da bi živi padli v roke sovražnikov. Kasneje so Židje še večkrat doživeli svoje Masade. uprli so se v varšavskem getu, skupina židovskih taboriščnikov je oktobra

Judovska sinagoga v Murski Soboti na začetku stoletja.

1944. vrgla v zrak enega od krematorijev v Birkenauu ... Tako so dokazali, da niso bili pohlevno ljudstvo, ki se je dalo pobijati ...

Žide so vedno vodili najpametnejši preroki, ki so bili obenem njihovi tribuni. Svojega boga so si zamislili kot »zemeljskega vladarja«, ki bo z božjo pomočjo premagal njihove sovražnike in vrnil na zemljo pravico, blagostanje in srečo. Toda po razdejanju Jeruzalema (70. leta naše ere) so Rimljani razselili Žide po vsem imperiju. Nastala je židovska diaspora, ki je trajala skoraj dva tisoč let. Sefardi so odšli prek severne Afrike vse do Španije, od tam so se kot pregnanci vrnili čez Italijo vse do Sarajeva, Skopja. Aškenazi so prišli do Carigrada in Ukrajine, Poljske ter Srednje Evrope. Doživljali so »pogrome« in puščali za sabo kulturne in civilizacijske sledi. Eden od praških Židov, pisatelj Arnošt Lustig (leta 1968 je preko Zagreba pobegnil pred sovjetskimi tanki v Ameriko, kjer je postal profesor za filmski scenarij na washingtonski univerzi), je zapisal: Biti Žid je neprijetno, ima pa tudi svoje dobre strani. Bilo mi je pet let, ko me je neki deček na ulici ozmerjal, da sem »umazani Žid«. Smrkavca sem premikastil. Ko me je oče vprašal, kaj se mi je zgodilo, sem mu povedal resnico. Oče je segel v žep in mi dal pol krone. Dodal je, da bom dobil vedno denar, če se bom branil. To ni bila slaba vzgoja. Iz tega je nastalo politično vprašanje našega časa: se braniti ali ne! Izkazalo se je, da je človeška slabost ne braniti se in največja vrlina, če se braniš ... Tako je Arnošt Lustig že kot otrok vedel, da je drugačen. Drugačen, kajti vsak človek je zaradi nečesa drugačen. Najbolje je to komentiral Albert Einstein, rojen v nemškem mestu Ulm: »Če bo moja teorija o relativnosti točna, bo Nemčija trdila, da sem Nemeč, Francija pa, da sem državljani sveta. Če pa bo moja teorija netočna, bo Francija rekla, da sem Nemeč, Nemci pa, da sem Žid.«

Različna od drugih je tudi Miriam Steiner. Zato sem ji napisal neodposlano pismo. Vendar ga bom ponesel s sabo, ko bom prvič potoval v Jeruzalem. Pa ne v ta naš templarski v Prlekiji, marče v tisti pravi, svetopisemski.

Branko Šomen

Fotoreportaža z obiska v Gardalandu

Francoski (?) kankan na ulici Gardalanda. Paša za oči!

Ves svet je vrtiljak

Pridi in se mi pridruži, z mano lahko marsikaj doživiš! Čaka te čudovit dan; dan, ko boš lahko sprostil svojo fantazijo in izpolnil svoje želje. Daj domišljiji proste roke, saj si v nekem drugem svetu!

Vsi iz naše prekmursko-prleške skupine, ki smo se z avtobusi zapeljali na ogled Gardalanda v Italijo (ob jezeru Garda pri Veroni), smo si bili enotni: »na enem mestu« smo videli mnogo čudovitega, nenavadnega – vendar je en dan premalo, da bi si ogledali prav vse, kar ponuja to veliko zabavišče za mlade in starejše. Predlog: če nameravate tja, potem si »rezervirajte« vsaj dva dneva!

Ob nakupu vstopnice, ki stane za organizirane skupine 27.000 lir (nekaj manj kot 2.500 tolarjev), imaš prost vstop oziroma uporabo skoraj vseh zabavišnih »lokacij«. Posebej je treba plačati, denimo, za šov delfinov 5.000 lir (450 tolarjev). Izlet v Gardaland v organizaciji turistične agencije iz Murske Sobote stane 10.300 tolarjev. Cena vključuje: prevoz z modernim avtobusom, vstopnino, vodnika in nezgodno zavarovanje. Izlet bo 13. in 27. junija ter 18. julija in 15. avgusta, podpisani pa sem si Gardaland že ogledal.

Takoj pri vhodu lahko sedeš na vlak Trans-Gardaland Expres in se popelješ skozi tunele mimo pojočih in zvonečih rožic in živali. Te ne zanima? Prav! Pa prisedi na stolpni vrtiljak Ikarus: dvigal se boš visoko, višje, še višje – 28 metrov visoko in se s svojo »kabinico« vrtil okrog osi.

Kaj pa grad čarovnika Merlina? Le na vlakec je treba sedeti in zbrati pogum, kajti v podzemnih prostorih se bliška, grmi, tudi mrličji so tam. – Pa dolina kraljev? Neverjeten posnetek templja Abu Simbela je enkratna scena za iskanje faraonskih zakladov. – Bi rad podoživel Afriko? Postaviti se je treba le v vrsto (ob mojem obisku je bila zelo dolga) in počakati, da te posadijo v kanu. Čolnici te zapelje po reki, ki teče skozi džunglo. Vse je kot na črni celini: glasba tam-tam, črnici, živali in – King Kong! Vse je v gibanju, rjoventju, petju ...

Posebna atrakcija Gardalanda je piratska ladja in je med najbolj obiskanimi točkami, čeprav je tam mesto le za pogumne: megla, kače vsepovsod, morski razbojniki streljajo kot nori.

Cantry godes stiska violino, mladenič pa ljubico.

Ni treba na Divji zahod: leseni saloon (gostišče) je tudi v Italiji.

Ste ženska in bi radi potovali v Arabijo, a se bojite, da bi pristali v haremu kakega šejka? – Nič takega se vam ne bo zgodilo, če boste obiskali arabski souk v Gardalandu.

Med vožnjo s kanujem po afriški reki naletiš na King Konga, leve, opice in tudi Tarzana.

Novost v Gardalandu je tako imenovani modri tornado (kotaleča se ladja), potem vesolje (lebdenje v breztežnostnem prostoru), izlet po brzicah »razpenjene« reke ...

V Gardalandu si nekako moraš ogledati delfine. Opazuješ jih skozi debelo steklo bazena, nekajkrat dnevno pa je poseben šov, v katerem prikazujejo svoje vragolije. Sploh je veliko točk, ki posebej privlačijo zlasti otroke: vrtiljaki, tobogani z mini železnico, papagajski šov, vasica palčkov, potovanje v vesolje ...

In kaj je bilo najbolj všeč meni (seveda od tistega, kar sem si uspel ogledati)? Odgovor: Osrednja ulica zabavišča, ki je v znamenju Divjega zahoda. Saj poznate »kavbojske« filme?! Veste za saloone, točajke, konje, country glasbo ... V ulici je tudi (seveda iz lesa) cerkva, kakršno včasih vidimo v kakšnem vesternu. Tudi božja služba je kdaj pa kdaj.

Splača se obiskati Gardaland, pozabiti na vsakdanje skrbi in se vživeti v drugačen svet. In tedaj kmalu ugotoviš (kot sem tudi sam), da je ves svet en sam vrtiljak: zdaj si (smo) tu, zdaj tam. In kje bomo jutri?

Besedilo in fotografije: ŠTEFAN L. SOBOČAN

Cas, ujet na

JÁNOS GÖNCZ, SLIKAR SAMOUK IZ MOSTJA PRI LENDVI, JE PRED TRIDESETIMI LETI NA NEMŠKEM ZAČEL V BARVAH NA PLATNU ŠE ENKRAT SANJATI SVOJE OTROŠTVO, IZGINJAJOČI SVET KMETOV, KUPINARJEV, KORITARJEV, DOLNJE LENDAVE, MOSTJA IN TUDI DENKENDORFA, ESSLINGENA - TODA DALJNI SORODNIK ÁRPÁDA GÖNCZA, PREDSEDNIKA MADŽARSKE, ZATO ŠE NI POSTAL PREROK V SVOJI DOMOVINI

Rojen v času, ki ga vsak Prekmurec, ki že več kot pol stoletja tlači to zemljo, nostalgčno označuje kot »tisti lepi kajti«, ko je bilo v naši od sveta odmaknjeni krajini še veliko podeželske idilike, kmečke romantike, predvsem pa revščine. Mali Janos iz starega Hidveka, kot starejši radi poreko za Mostje, je lep kos poti spremljal svojo mater na lendavsko tržnico in neke pri mostu pred Dolgo vasjo ji je prišepnil, da bi rad risalne liste in barvice. Kajti takrat - bilo je po drugi vojni - je že veljal za koristnega umetnika na nižji gimnaziji, kjer je v zahvalo za uk in vzgojo na oltar *Alme matere* polagal svoja doma izdelana didaktična sredstva - risbe flore in favne svoje ožje domovine. Stari profesor, stric po materini strani, mu dolgo ni mogel odpuščati, da ni šel v srednje šole, ampak bo ostal »mihaszna«, nekoristnež. Gönczovska trma mu ni dala miru in dokazal je, da le ni zadnji človek v svojem rodu, iz katerega izhaja tudi Árpád Göncz, predsednik

Vsa ta galerija obrazov, predmetov in dogodkov, upodobljena do potankosti, je bila namenjena domačemu človeku. In spet je obveljalo, da nihče ni prerok v svoji domovini. A povsem drugače je v Denkendorfu, tam je Janos Göncz spoštovani umetnik, znan kot dober delavec. Njegova platna so že zdavnaj pritegnila pozornost ljubiteljev in zbiralcev naive širom po Nemčiji. Tamkajšnji kritiki, almanahi pišejo o njem, da je naivni realist, slikar kmečkega življa, ki pa mu niso tuji problemi sedanosti ali se celo zazira v prihodnost. Njegovo platno z zgovornimi naslovi *Pet minut pred dvanajsto*, *Narava vrača udarce* je vznemirljiva napoved apokaliptične prihodnosti.

Nikoli nisem imel vzornikov ne učiteljev, kar znam, je plod mojih izkušenj. Radi rečejo, da slikam vaško romantiko, vendar je to življenje, trdo in revno, nič kaj idilično, morda samo bolj človeško in pristno. Moji ljudje so prepoznavni, iz mesa in krvi, z napakami, lepi in grdi, a moj namen ni

Simbolizem v Gönczovem slikarstvu: apokalipsa, strah pred neznanim in upanje

Madžarske. V času, ko je Janos Göncz iz Mostja v Ložu pridobil kvalifikacije za orodjarja, so njegovega sorodnika takratne madžarske oblasti ožigosale za disidenta, odpadnika socializma. Če bi Janos takrat vedel za Árpádovo gorje, ki si je s svojim peresom prislužil gnev ne samo svoje domovine, ampak celega Varšavskega pakta, bi se zanj zavzel, saj rad zastavi besedo za soljudi. Le za sebe bolj poredko. Rajši nariše, naslika vse, kar nosi v sebi. V začetku so se ob njegovih slikah hudomušno muzali, češ kaj pa je Jancsiju treba risati stare mlatinice, ženske ob preji, Cigane, štoklje, nekdanje lendavske hiše, stare kleti in drugo šaro, vse to je že od vekomaj tu in hvalabogu, da so namesto slamnjač končno zrasle lepe nadstropne hiše ...

V belem svetu, kamor je v šestdesetih letih odšel po marke, je poleg svoje razumevaljoče življenjske sopotnice Juliške in dveh sinov najbolj pogrešal izginjajoči svet svoje vasi. V daljnem nemškem Denkendorfu je kmalu uvidel, da bo njegovo gospodarstvo trajalo dalj od načrtovanih treh let. Na pomlad, ko kaluznice rumeno obarvajo jarke v Mostju in na vrbo prileti prva štoklja, se Janosa poloti domotožje. Sedaj, ko so ga predčasno upokojili, se na vigred vrača v svoj dom, v prejšnjih treh desetletjih pa je risal. S fotografsko natančnostjo je v svoji sobici na Nemškem upodabljal življenje svojih sovaščanov. In upodablja ga še danes, čeprav veliko protagonistov njegove mladosti že zdavnaj pase Seke na nebeškem pašniku in z zvezd opazujejo, kako se ga naenkrat poloti čuden nemir in takrat na platnu oživijo Patkó, tete Naca, Manka, radodarna Piroška, ki je poleg vina *kupinarjem* in bolj penežljivi gospodi ponujala tudi svoje čare, šepavi Cigan, Lajcsika in drugi. Svet izpred petdesetih let: svet, ki je za nostalgike, kot je Janos, in romantike željne nemške meščane.

izzivanje ali upodabljanje fantazijskega, pravljičnega sveta. Svojim vnukom bi rad posredoval nekaj vrednega iz mojega otroštva, kajti svet mojega otroštva, svet prekmurskega kmetstva, je bil nekaj naravnega in tega ni več. Moje korenine črpajo poživljajočo moč iz časov polnega trdega dela, a tudi radosti, pristnosti in prek mene naj ta izvir ohranja moje potomce. Velikokrat se čudim, kako sem si zapomnil vsak detajl svoje mladosti, in lažje mi je bilo v samoti tujine, ko sem se obdal z domačimi podobami. Tam sem srečal neki drugi svet, poln tehnik, smoga, odtujenosti, kjer si šel mimo soseda. Mogoče so moje preproste človečne podobe predramile moje nemške znanke. Tam sem prvič samostojno razstavljal sredi sedemdesetih in potem je seditil izid dvanajstletnega koledarja, za katerega sem naslikal zgodovinske podobe Denkendorfa.

Sedaj je v tisku koledar za naslednje leto s podobami nemškega mesta Esslingen, kjer so prav tako že večkrat ponatisnili razglednice z mestnimi motivi, ki sem jih naslikal ..., našteva svoj nemški opus. Slikanje za koledar so mu naročili mestni očetje. Mnogi ugledni staroste bodo prisegli, da je koledar za 1999. leto, ki je po nemški navadi izšel prve dni aprila, z natančnostjo fotografskega aparata zabeležil njihov kraj in meščane.

Janosa Göncza poznajo širom po Nemčiji, v jeseni mu pripravljajo v Kecskemetu, v galeriji naivne umetnosti, samostojno razstavo, domovina pa kot trmasta mačeha molči. Letos mu je sicer Zavod za kulturo madžarske narodnosti dodelil posebno priznanje za dosežke na področju kulturnega snovanja, toda do nedavnega ni bilo razumevanja za njegove slike, čeprav visi v berlinski mestni hiši platno z njegovim podpisom, na katerem je veliko let pred resničnim rušenjem berlinskega zidu simbolično upodobil to dejanje. Še danes

platnu

hrani zahvalno listino in županovo pismo za prispevek k človeški rešitvi takrat še odprte rane obeh Nemčij. Da bi rad razstavljal doma, je nekoč omenil domačemu vplivnežu, le-ta pa je odvrnil, češ da dobijo veliki umetniki svoje mesto v galerijah šele po smrti. V domačih galerijah morda, toda že od lanskega leta si občinstvo enajstih mest Podonavja, vključno z Budimpešto, lahko ogleduje njegovo potujočo razstavo, ki ji vodilni madžarski časopisi, radio in televizija odmerjajo zavidljiv prostor in čas. Na začetku poti se je samostojno predstavil v Radenski, vendar se je v dvajsetih letih le še štirikrat pojavil pred domačo javnostjo, istočasno pa tridesetkrat v tujini, kjer ga uvrščajo v krog največev iz nekdanje Jugoslavije.

Omenim mu, da je prekmurski Generalič. Nasmehne se in prizna, da ga ta vzdevek že dolgo spremlja, a mu je ljubše, če ga ne primerjajo z nikomer. V začetku vojne je hrvaškemu konzulu v Stuttgartu izročil sliko za prodajo z željo, da denar namenijo otrokom na Hrvaškem. Slika z izstopajočo žalostno podobo dveh vojnih sirot in apokaliptičnim ozadjem smrti je dolgo visela v eni od pisarn, a končno so mu predlagali, da jo kar sam proda, njim pa izroči izkupiček. Morda so vzeli preveč dobesedno, da je naivec iz nekdanje skupne domovine ...

Nemški kritiki označujejo Janosa Gönca kot naivnega realista, sam se ima za samouka, ki se vrača v preteklost, v polnokrvno vaško življenje, okupira ga sedanost s svojo zlovesčo, a obetajočo prihodnostjo. Ekološko so obarvane Štokljin rodovnik, Narava vrača udarce, Cvetni ples,

Pričakovanje štoklje [olje, platno, 1979]

Sončna moč, Mesto na luni in druge surrealistične podobe. Nekatere platna so tudi refleksno reagiranje na nemška doživetja, denimo: kaj bi bilo, če bi se živali razjezile in vso silno kramo, smeti, ki jih človek odvrže po gozdovih, poljih, cestah, rekah, potokih in jezerih, zmetale nazaj v mesta, vasi neodgovornemu človeštvu pred prag. Toda trdoživost in upanje prerasteta strah in v Štokljinem rodovniku, v Cvetnem plesu je izražena vera v preživetje, če ne tu na zemlji, pa morda na Luni ...

Janos Gönz je med slikarji pripovednik, ustvarja z neverjetno življenjsko močjo, zato potrebuje vir mladosti, studenec, iz katerega napaja svojo dušo. Lepota, čopič in barve so nalezljivi: njegova verna družica, ki mu je sledila v Nemčijo, dva sinova pa zaupala stari materi, danes slika na keramiko. Krožniki, vrči in druga glinasta posoda sijejo v barvah pomladi.

Štiri desetletja je živela med platni, čopiči in barvami kot tiha spremljevalka moževe poti, potem pa mu je nekega dne pokazala, kako rastejo njene stilizirane rože na krožnikih in šopki iz pravih na platnu. Njen svet je šopek cvetja.

Njegov je poln vsakdanjika: fant in dekle, ki ju niti plot ne more ločiti v njuni nakani, terice, pijani viničarji med trtami, podoba nekdanje Dolnje Lendave z židovskimi hišami, Essligen pozimi, prekmurski kúpinar, ozarjeno Mostje v pričakovanju prekmurske svete ptice, koritarji, mestna hiša v Denkendorfu, žagarji, pastirji - to je nikoli pozabljeni svet Janosa Gönca, ki ga prepredajo skrb za okolje, strah pred jutrišnjim dnem ... Več kot tristo podob je: nekatere v zasebnih zbirkah, druge po mestnih hišah, preostale pa čakajo na svojo galerijo, kamor bi lahko človek v novem tisočletju zahajal iskat svoje korenine ...

Ella PIVAR

Dvoštevani uveljavili!

Redno prebravam vas PEN - zanimiv, različen po člankih, vendar tudi z napakami.

V sestrski Vlado Imetis uveljavila sem zastopila, čeprav nisem strokovnjak za slovenščino, besede-familije, šlo je za zgonice in snopi, ki niso besede, primerne slovenskemu jeziku.

Ao, mi zate, predlagam vam, da bi PEN tiskali in pisali v prekmurskem jeziku, saj od Karstovca in Kloklna ni zastopila tiskane besede v prekmurščini.

Prekmurščina, naš melodični molok, je stara že mnogo let, vezelno to že kakih 1000 let. Če se to nastajevale tiskanje enajstih in knjig samo v slovenščini, to prekmurski jezik po mnogih letih izumil in prekmurskega naročja ne bo več, je sedaj se je pozabila na razne slav besede, ki so zamenjale slovenske. Na vas mladih je, da ohranite naše narčne ljudi v obliki tiskanje enajstih in knjigah.

Da bi prebrali PEN - dober dan - za šteti je vsaki dan. Če pa ga ne šlete, ga narčne drugi dan, da vam bo knjiga vsaki dan!

Belanjer, 16. maja 1998

*Jože Bagarica
Belanjer*

Zvestoba do groba

Beseda teče o Klariki Žel, ki že 44 let živi v Zagrebu. Rodila se je v Brengovi v Slovenskih goricah in na svoj rojstni kraj nikoli ni pozabila. Na pokopališču pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah si je že uredila grob, ki čaka na čas slovesa.

V času Klarikinega otroštva je bilo težko najti zaposlitev in pri hiši je bilo precej otrok. Pisalo se je leto 1954, ko je prispelo tetino pismo iz Zagreba. Nečakinjam je ponujala delo in tako se je Klarika znašla v Zagrebu v Slovenski ulici št. 1 v družini zobozdravnika. Zнала je poprijeti za sleherno delo v domu in tudi v zobni ambulanti. Zobozdravnik ji je omogočil celo izobraževanje, da bi postala njegova asistentka. Študija se je lotila z vso zavzetostjo. A je bilo opravi pri hiši preveč in Klarika je ostala le hišna pomočnica. Skrbela je za starejše ljudi v družini, za družino z otrokoma. Bila je prava gospodinja, kuharica, perica, sobarica, negovalka, skratka dobrotnica. Povsem se je posvetila potrebam družine in je ostala celo samska, saj ni bilo časa misliti na lastno srečo. A je bila vedno vesela. Rada je pela, pisala pesmi, igrala ... In tako je bilo vse do nedavnega, dokler ni pospremila k poslednjemu počitku več kot devetdeset let starega zobozdravnika in nekoliko pozneje prav toliko staro njegovo ženo. Upokojena je bila leta 1985, a je izpolnila željo starostnikov. Do nedavnega je bila nekaj časa poslednja stanovalka hiše v Slovenski ulici 1, ki je ob Ilici v središču Zagreba. In ko je bila hiša prodana, se je odselila v svoje skromno stanovanje, ki jo je čakalo v Aleji A. Augustinčiča celih deset let.

Klarika Žel je dejavna kulturna delavka. Že desetletje prepeva. Sprva je pela v zboru Maksimir in zdaj je posebej aktivna v ženski pevski skupini Maksimirke. Nastopale so že tudi pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah in takrat so zapele tudi pesem, ki jo je Klarika posvetila temu kraju. Že dolgo piše pesmi ali pripravlja šaljive skeče. Rada zahaja v klub starejših, kjer je pogosto slišati njen prešerni nasmeh in veselo pesem. In ob pustu se rada »našemi«. Vedno predstavlja drugačen lik.

Svoje pesmi objavlja v upokojenskem literarnem zborniku »Zalaz sunca«. Doslej jih je napisala

»Bila vedno sem vesela in pesmi sem si pela ...«

Zagrebske Maksimirke med nastopom pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Klarika Žel poje v sredini.

Pripoved o Slovenki, ki je bila prek štirideset let zvesta hišna pomočnica pri eni od zagrebskih družin

Ena od pustnih prireditev v Zagrebu. Klarika Žel je dekle s kitama.

okoli šestdeset. Rada jih recitira na prireditvah v Zagrebu in drugod. Kot pesnica sodeluje v združenju Avgusta Senoe. Izdajajo Zbornik, v katerem so objavljene tudi njene pesmi. Posebej je ponosna, ker so njene štiri pesmi tudi uglasbene. Za to je poskrbela profesorica Ljerka Prelog - Koščak, katere oče je bil rojen v Ljutomeru. Gospa Ljerka je zborovodkinja ženske pevske skupine Maksimirke.

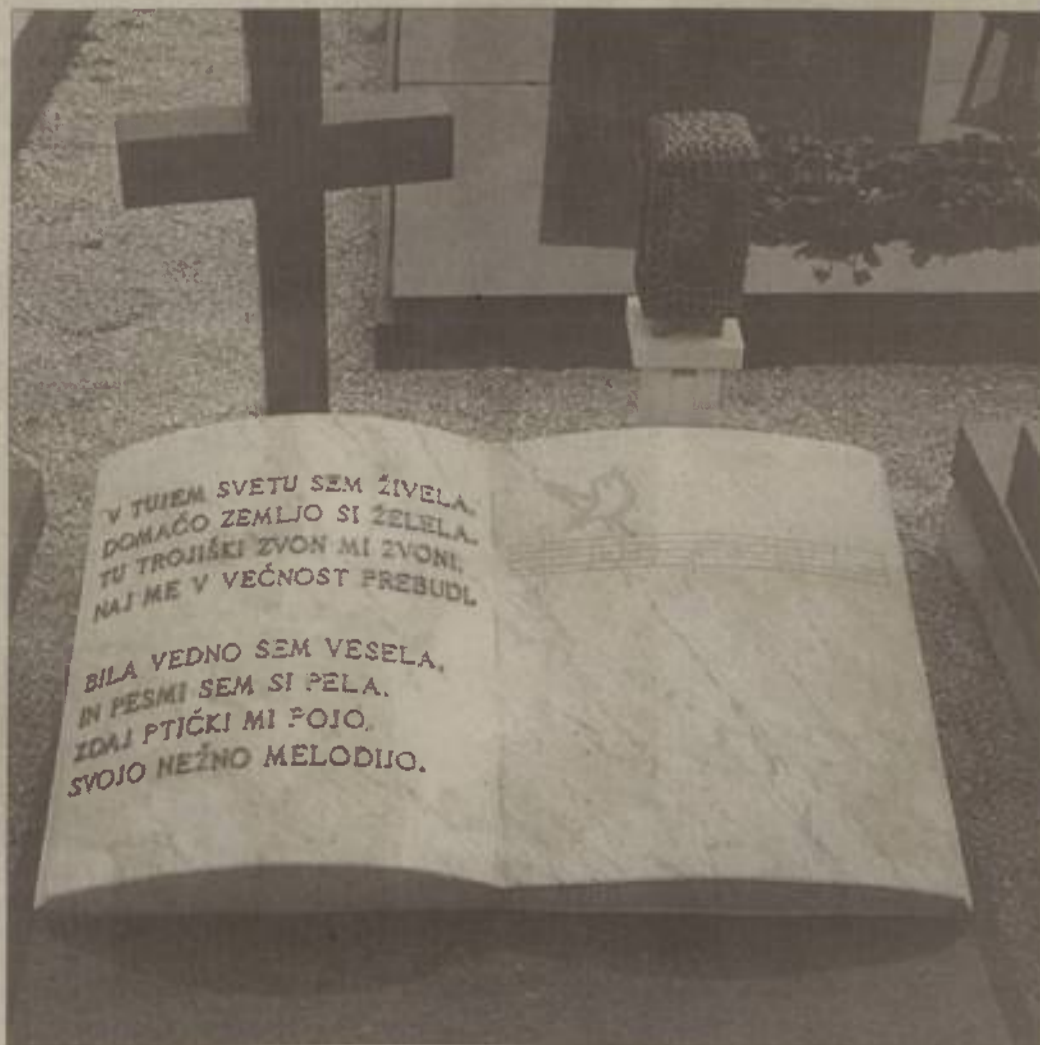
Zadnja tri leta je Klarika Žel članica zagrebskega Slovenskega doma. In tudi tukaj pridejo do izraza njeni talenti. Poje v tukajšnjem zboru, ki nastopa tudi v Šentvidu pri Stični. V domu teče včasih beseda o njihovem časopisu Odmev. In tukaj so nastopale tudi Maksimirke in zapele tudi Klarikino pesem Domači kraj,

ki jo je posvetila svoji Sv. Trojici. Posebno živahno je v zagrebskem Slovenskem domu ob petkih, ko praznujejo rojstne dneve. Takrat zadoni prešerna pesem. Klarika pripravlja svoj pesniški večer in takrat želi povabiti v goste glasbeno skupino iz Slovenskih goric.

Dvakrat na leto pride Klarika k Sveti Trojici. Obiskuje sorodnike, prijatelje. In čas je prerasel stezice njenega otroštva. Komaj zasluti globoko v spominu svojo davno brezskrbno mladost, a jo domača gruda vedno bolj privlači. Nekoč želi leči k počitku na domači njivi mrtvih. Nedavno si je uredila grob pri Sv. Trojici ob grobu svojih staršev in drugih bližnjih sorodnikov.

O svojem življenju nam je povedala: »Svoje življenje sem posvetila skrbi za druge in kulturi. Takšna sem se pač rodila. V Zagrebu sem se počutila kot doma. Veselilo me je tudi, ker sem živela v Slovenski ulici. Že kot otrok sem rada pela in se smejala. To delam še danes ...«

FRANČEK ŠTEFANEC

Grob brez imena pri Sv. Trojici čaka na Klarikin čas večnega počitka. Na marmorni knjigi so napisane njene misli.

Svetlolasa Tanja Pirš, novinarka Radia Slovenija, sicer naturalizirana Prekmurka, je za PEN doživljala Bližnji vzhod in se odločila, da se bo nekoč vrnila v Libanon. Še bo potovala in na kuhinjski mizi v Kamniku je že nameščena škatla za prostovoljne prispevke otrok in prijateljev.

Nergila, cedre,

Prvi dan se še nekako nismo -opogumili- in si kupili kruh pri uličnih prodajalcih. Drugi dan smo se ga množično lotili. Bili pa smo malce razočarani: neznane začimbe nam niso preveč ugajale.

Po znanih načrtih obnove naj bi bil Bejrut ob koncu tisočletja še lepši, kot je bil pred vojno. Pred vojno, v kateri je bilo ubitih 120.000 ljudi, 300.000 ranjenih, 800.000 pa jih je zapustilo domove. Čemu? Se bodo ljudje vrnili? Bejrut je eno samo gradbišče ..., vendar marsikje z granatami prerešetanih zgradb sploh ne obnavljajo. Preveč jih je, morda je lažje zgraditi nove ...

V svetovljanskem Bejrutu je ženskam lažje kot v drugih bližnjevzhodnih deželah. Kristjanke so pogosto v kratkih krilcih ali hlačah. Tudi muslimanke so oblečene v moderna, udobna oblačila. Le ženske iz krogov muslimanskih fundamentalistov so velikokrat v dolgih oblekah, pogosto pokrite z rutami. Za vse Libanonke pa velja, da so lepe ženske.

Golobja jama je največja turistična znamenitost v Bejrutu. To je morska čer, ki je v sredini votla. Vojna ji je prizanesla, zato med Libanonci velja za nekakšen simbol opevanega mesta.

Samostan Sv. Antona Kozarejskega navduši vsakega obiskovalca. Vpet je v skalno steno, naokoli pa je toliko zelenja in obdelanih terasastih nasadov jablan, da si očaran nad lepoto, ki se ti nenadoma prikaže po dolgi vožnji po strmi cesti.

Središče Bejruta je vedno bolj podoba sodobnega velemesta.

Za Byblos ali kot mu domačini pravijo Jbail velja, da je eno najlepših arheoloških ostankov.

Cedre, ki so simbol libanonske države, so med najbolj ogroženimi rastlinskimi vrstami na svetu. Tu so jih začeli redčiti že pred 1000 leti, tako da so danes cedre v Libanonu prava redkost.

Nergilo kadijo vsi - mladi in stari, dekleta in fantje, torej jo moramo poskusiti tudi mi! Možakar v noši se silno resno loti dela, ko gostom pripravlja pipo.

Ves čas skrbi za novo oglje in verjemite, na terasi nad morjem je imel tisti večer veliko dela. Poskusili smo vsi, ampak spodobi se, da se prvi »izkaže« vodnik. Dušan je test uspešno opravil, mi za njim pa tudi.

V dolini Beka je tudi imenitna vinska klet Ksara. Z vinarstvom se tod ukvarjajo že malodane poldrugo stoletje. V kleti so nam najprej prikazali film in povedali, da je bila ta vinska hiša ustanovljena že leta 1857. Sicer pa je v dolini veliko vinogradov, gojijo jih predvsem kristjani, muslimani veliko manj - če sploh jih!

lepe ženske in prijazni vojaki

Ko poveš, da potuješ v Libanon, je tako, kot če se z nekom pogovarjaš o novinarstvu ali nogometu – vsi vse vedo. Tudi sam imaš občutek, da vse veš. Gledaš tv-dnevnik, bereš časopise, vidiš porušen Bejrut, poslušаш o napadih tam nekje na jugu Libanona in vse ti je jasno. Prepričan si, da deželo obvladaš!

S prijateljem Dušanom sva sedela na kosilu in se pogovarjala. Vodnik je, odpravljaj se je v deželo Bližnjega vzhoda in kadarkoli sva šla na kosilo, kavo ali kar tako na klepet, sem poslušala samo o Libanonu. Dušan je potoval že skoraj po vsem svetu, očarala ga je ta ali ona dežela, ampak Libanon je bil v njegovih pripovedih vedno nekaj posebnega. Tako posebnega, da me je navdušil za potovanje na Bližnji vzhod. Prepotovali bomo štiri dežele, na vabilo je romantično napisal: Ogleдали si bomo bisere Bližnjega vzhoda.

Zdaj smo že doma. Urejamo si vtise. Toliko jih je! Toliko biserov smo videli, dolgo ogrlico prelepih spominov smo si stkali. Bili smo v Siriji, Jordaniji, Izraelu. A bili smo najprej v Libanonu. Zdaj razumem Dušana in rada bi zapisala o tej deželi tako kot čutim, kot sem jo doživela jaz. Ne zato, da bi vas prepričala, da potujete tja, ampak zato, ker bi to rada naredila zase kot nekakšno zahvalo za vse tiste prelepe trenutke, ki smo jih v tej deželi doživeli. Mislim, da nisva tako mislila le midva z Dušanom, ampak kar velik del naše imenitne skupine. Prvič smo se srečali na odkrivanju Bližnjega vzhoda. Prevzel nas je tako, da smo postali prijatelji. Kdo je, morda je bila tudi to malce zasluga Libanona in najbrž tudi Dušana, ki nas je vodil, nam pripovedoval in razlagal tako, da smo se preprosto zaljubili v ta nam popolnoma neznan košček sveta.

Letališče v Bejrutu je razmeroma novo. Carinike in policiste malce zmedemo, ko prvič zagledajo veliko skupino turistov (bilo nas je 30) iz neke daljne Slovenije, ki jim skupinsko molijo potne liste. Dolgo jih gledajo, vsakega posebej vzamejo v roke, mi pa stojimo sredi letališča in čakamo.

Končno smo zunaj. Sprejmeta nas vroč majski dan in skupina domačinov, ki stojijo pri izhodu letališča in si prijazno ogledujejo potnike. Otroci se smejejo: toliko žensk, starih, mladih, debelih, suhih, vse v hlačah in v kratkih rokavih – te so pa res čudne, si najbrž mislijo!

Avtobus nas čaka in pot do hotela je prva lekcija spoznavanja Libanona. Najprej se peljemo po revnem južnem delu Bejruta, kjer živijo pretežno palestinski begunci. Potem pridemo v lepši predel mesta. Hiše so nove, večje, zidajo številne bloke. Vse nove zidave so ob starih poslopjih. Že na kratki poti do našega hotela s pravilnim imenom Legend (legenda ...) vidimo in spoznamo več kot na vseh poročilih. Nekdanji Pariz bližnjega vzhoda ... kdaj je bilo to ... kako je bilo to ... Veliko domišljije je potrebno uporabiti. Bejrut je kaotično mesto, reče z nekakšno nostalgijo Nina in vsi ji pritrdimo. Večina hiš na pročeljih ima sledove bomb, podobne so prav grozljive, nekatere zgradbe so skoraj popolnoma porušene, druge brez vrhnjih nadstropij, večina poslopj z večjim ali manjšim številom lukenj, ki so posledice bombnih napadov. 15 let obstreljevanja, 15 let agonije nekega mesta se nam pokaže kot na dlani. Grozljivo je. Vzbuja

domišljijo, jezo, bes. Kdo ima te pravice ...

Bejrut, mesto, ki ne bo nikoli umrlo

Glavno mesto Libanona, Bejrut, leži skoraj natančno sredi dežele. To je bila nekoč elegantna, zahodnjaško usmerjena metropola, od leta 1975 pa prizorišče vedno znova vzplamtelih bojov. Kljub temu je bil in je Bejrut dom približno polovice Libanoncev (vseh prebivalcev je okoli 4 milijonov, v Bejrutu pa jih živi okrog 1,8 milijona). Marsikdo je odšel iz nesrečnega mesta. Veliko pa je bilo takih, ki niso imeli kam iti ...

Bejrut so ustanovili že Fenicijski kot enega prvih velikih trgovskih imperijev na svetu. Bil je trgovsko mesto in vanj so se stekale številne poti. Mesto je doživljalo bleščeče čase in hude preizkušnje. Leta 551 pred našim štetjem ga je uničil potres, mnogo kasneje so ga Arabci spet pozidali in mu kmalu povrnili nekdanji pridih bleščeče metropole Vzhoda. Še po drugi svetovni vojni je mesto doživljalo razcvet in njegov sloves je rasel. Potem pa 15 let streljanja, bojov, bombardiranja, 15 let neizprosne državljanske vojne. Mesto je bilo prereševano, središče in številne stavbe porušene, ljudje obupani. A vsi so vedeli: Bejrut je mesto, ki ne sme nikoli umreti.

Na poti do hotela v glavnem molčimo, vsak po svoje si preverjamo in prevajamo znanja o Libanonu in o Bejrutu, s katerimi smo prišli sem in za katera smo bili prepričani, da so prava in edino veljavna.

Hotel, večerni sprehod, posedenje v mestni kavarnici nad morjem – saj menda nismo v Portorožu, se spogledujemo. Na bejrutskih cestah je veliko ljudi, mesto zvečer še dodatno oživi, v kavarnici sedi veliko mladih, mešane družbe, tudi dekleta sama in vse je nekako veselo, prijazno. Tega v slikah po televiziji nisem zasledila, tega mi ni nihče povedal. Skupaj pokadimo (iz radovednosti) njihovo pipo nergilo. Ljudje pri sosednjih mizah se nasmihajo in nam vzpodbudno kimajo. Na cesti si kupimo kruh, ki ga prodajajo ulični prodajalci s kolesi, do hotela se odpeljemo po večernem sprehodu s posebnim majhnim avtobusom, ki je edini mestni javni prevoz v Bejrutu. Poleg taksijev seveda. Teh je veliko in niso dragi. Tudi osebnih avtomobilov kar mrkoli. To pa je že malo bolj problematično! Na cestah – tudi glavni – nismo videli narisanega niti enega prehoda za pešce. Znajdi se, kakor se moreš! Švigaš pač med avtomobili in upaš, da boš imel srečo. Skoraj pa nismo videli avtomobila, ki ne bi bil vsaj malo »obtolčen«. Je pa tudi veliko novih, modernih mercedesev, ki so najbolj prestižni avtomobili. In kar precej jih je. Da, menda je v Libanonu 10 odstotkov bogatašev, 40 odstotkov jih predstavlja povprečen srednji sloj, 50 odstotkov pa je revežev. Teh števil vam v najboljši želji ne znam podrobneje razložiti, ampak tako nam je povedal

libanonski vodnik Basam, ki je bil ves čas bivanja z nami, in on pač že ve, kako in kaj.

Protestantski misijonarji so leta 1866 ustanovili Ameriško univerzo, ki je še do današnjih dni ohranila sloves ene najboljših na Vzhodu. Kraljuje na griču in vabi študente. Ni bila porušena. V Bejrutu je pet univerz, Libanoncem izobrazba veliko pomeni, mladi so nenavadno izobraženi. Sicer pa so leta 1982 Bejrut razdelili na krščanski in muslimanski del. Place de Martyrs – Trg mučencev je bil središče mesta, bil je to živahen trg, obdan s palmami, s spomenikom Libanoncem, ki so se uprli turški nadvladi, v sredini. Domačini mu cinično pravijo Trg topov, kajti prav tu je tekla zelena črta med vzhodnim in zahodnim delom mesta. Tu je bilo največ topov in ostrostrelcev. Danes je trg eno samo veliko gradbišče. Pomagajo ljudje iz tujine. Tudi tisti, ki so nekoč rusili?

Vsi smo se odločili, da se ožepet let vrnemo. Prepričani smo, da »našega« Bejruta takrat zagotovo ne bomo prepoznali.

Je pa Libanon znan tudi po tem, da je povsod, kamor se ozreš, veliko vojske, policije. Dejstvo pa je, da so tako sirijski kot libanonski možje v uniformah prijazni možakarji in prav nič jih niso motili fotoaparati in naša raziskovanja: Ima na uniformi cedro ali ne.

Cedra simbol Libanona

Da, cedra je najbolj verodostojen dokaz, da so uniforme last libanonskih vojakov. Cedre imajo Libanonci tudi na zastavi in sploh so nanje silno ponosni. Včasih jih je bilo zelo veliko, zdaj pa so ohranjene samo še na štirih krajih in seveda smo si enega med njimi tudi mi ogledali. Dvignili smo se na višino okoli 2000 metrov, v Bešari, in se kot pravi raziskovalci zapodili proti snegu in proti mogočnim cedrinim drevesom. 375 jih je, dve med njimi sta stari 3000 let, ducat jih je doseglo častljivo starost 1000 let. Država nad njimi zelo bedi. Bog ne daj, da bi jih sekali. Kraj je turistična meka za številne obiskovalce in seveda se je tudi tam našlo kup stojnic z lesenimi izdelki. Cedrinimi. Od kje cedrin les? Basam je prerasel moje vprašanje.

Vozimo se z libanonskim avtobusom, vozi nas domač sofer in v treh dneh prekrižarimo deželo. Saj to ni tak podvig, Libanon je namreč dolg 200 in širok 50 km. Ceste so odlične! Tudi tiste, ki se vijejo na višino 2000 metrov, in tista, ki se po strmih pobočju dviga k samostanu Antona Kozarejskega. Malce strahu nam je že vlila pot do samostana, vklesanega v skalo. Tja množično romajo verniki različnih ver in seveda smo tudi mi srečno prispeli. Smo pa ob prihodu soferju zaploskali za spretno vožnjo po vratolomni cesti.

V votlinah nad samostanom so celice, kjer v izolaciji živijo menihi. Ni mi uspelo zvedeti, kateri so to in kaj se jim je v življenju tako zelo

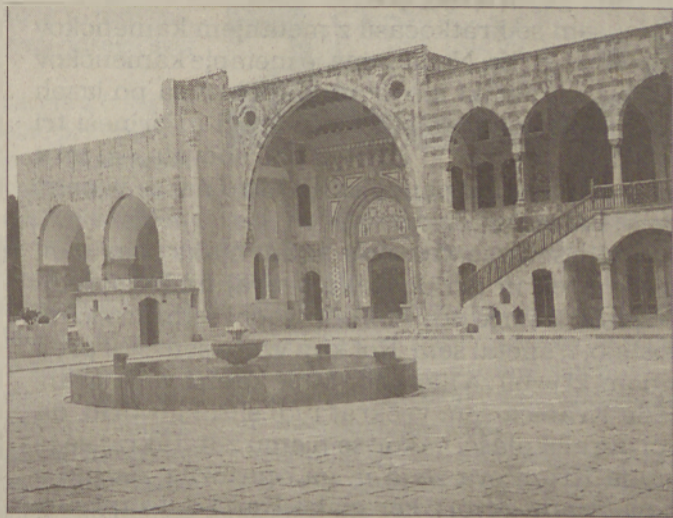
zamerilo, da pridejo v to samoto. Dušan mi je dal jasen namig, naj o tem Basama ne sprašujem, pa sem ostala tozadevno nevedna. V cerkvi smo potem zagledali mladega meniha v rjavi kuti, ki je mirno molil, dokler mi nismo navalili. Ogledovali smo si ga kot čudež. Hitro se nas je naveličal in odšel. Kam? V skalno votlino? Mladenci se je – posebno ženskam – nekako smilil. Pa nam je Dušan razložil, da se ti menihi lahko poročajo. Potolažene smo zapustile cerkvo in nesrečnega mladeniča.

Nič čudnega, če so tu nastajale pravljice ...

Ogledamo si ostanke Byblosa, enega najlepših fenicijskih mest. Ob morju leži, menda je to najstarejše kontinuirano naseljeno mesto na svetu. Občudujemo razvaline mogočnega mesta in se preselimo v zgodovino. V nekdanjem gledališču posedemo po kamnitih klopih in Dušan nam pripoveduje legendo mesta. Sonce zahaja v morje, za razvalinami se kažejo obrisi novega, modernega mesta, mi pa kot začarani sedimo v nekem drugem času, na nekem čarobnem kraju, kjer ni čudno, da so se nekoč rojevale pravljice in legende.

Ali pa je bilo to morda v Balbeku ali palači Beit ED Din. Z Balbekom je povezano toliko legend! Tod naj bi Kajin ubil Abela. Da bi se rešil božjega srda in prekletstva, je zgradil tempelj, ki so ga nekateri že zdavnaj oznanili za najstarejše mesto na svetu. Tod naj bi svojčas živeli tako slavni možje, kot so Adam, Abraham, Noe in njegov sin Sem. Vse to so morda res le legende, ampak mi smo jim tako radi prisluhnili! Basam in Dušan sta nas vodila skozi zgodovino, skozi čas, ki se je v teh krajih ustavljal in se čudežno poigrava z vsemi, ki se pomudijo na razvalinah prelepega Balbeka.

Vozimo se po zeleni dolini Be'ka, ki je bila dolgo zaprta za tujce, kajti tu so še nedavno potekali boji med posameznimi verskimi skupinami. Povzpne se na višino 1500 metrov, pozdravijo nas svež zrak in beli vrhovi gora. Zadržamo s polnim prsmi in tudi tukaj je tako lepo! Vse je zeleno, jablane cvetijo, na travnikih rdeči cvetovi ... Da, Libanon je lep v vseh letnih časih, pravijo, ampak v pomladnih mesecih menda vseeno najlepši! Podatki se kopičijo, vsak je po svoje zanimiv, vse bi si radi zapomnili. Pa ne gre. Toliko vsega na tako majhnem ozemlju – to je Libanon. Ostajajo splošni vtisi, prijazni dogodki, drobne skice, srečanja, ki rišejo v naših razmišljanjih in videnjih vsakemu drugače neko nenavadno deželo. Menda v Libanon še ni potovalo dosti slovenskih turistov. Morda kdo med tistimi, ki je tam bil, ni tako navdušen, kot sem bila jaz. Ampak pripovedovala sem vam o »mojem« Libanonu, skušala sem vam ga naslikati takega, kot sem ga doživela jaz. Bil je prvi pravi biser v našem odkrivanju Bližnjega vzhoda. In v moji ogrlici je ostal na prvem mestu ...

Palača Beit Ed Din je zgradil Emir Bechir II. in velja za eno najlepših na Bližnjem vzhodu. Morda njena zunanost ne kaže vsemogočnosti, ki se nam je odprla, ko smo se sprehajali skozi sobane. »So pa res znali uživati!« so bili naši pogosti komentarji.

Balbek, prostrani, sijajni kompleks razvalin mesta, ki izvira iz rimskih časov, je bil pred libanonsko vojno ena najbolj obiskovanih turističnih točk. Tujcev potem ni bilo sem več kot 20 let. Še pred kratkim si turisti niso upali v dolino Beka. Mi smo se seveda podali tudi tja in bili očarani! Tu smo se srečali z mogočnim spomenikom civilizacije, ki je nekoč cvetela v tej plodni dolini med gorovjem Libanona. V Jupitrovem, Bakhovem in Venerinem templju je umetelno obdelanega kamenja za dve veliki Keopsovi piramidi.

Balbeka nismo in nismo mogli zapustiti. Očaral nas je in prevzel. Spet smo občutili, kako smo pravzaprav majhni ... To so priznali celo naši možki!

V Libanonu je zelo veliko vojske. Srečevali smo se z najrazličnejšimi vojaki. Bili pa so vsi po vrsti prijazni in z veseljem so nam pustili, da jih fotografiramo. Na uniformi tegale možakarja nisem odkrila slike cedrinega drevesa pa tudi kakšnega drugega znaka ne. Fotografijo vam ponujam samo zato, da se boste prepričali, da znajo biti vojaki na Bližnjem vzhodu prav zares čisto prijazna bitja!

»Vse omembe vredno se nam je zgodilo do dvanajstega leta starosti ...«

James M. Barrie

Sedel sem na betonskih stopnicah, ki so vodile k verandi naše hiše. Toplo spomladansko sonce je oznanjalo pomlad. Najbrž bo sedaj tudi konec vojne, ker je prišla pomlad, je pred nedavnim govoril moj oče.

Sedaj sem se kratkočasil z metanjem kamenčkov v sosedovo ograjo. Nenadoma je metanje kamenčkov prekinila mama, ki me je nežno pobožala po laseh in mi naročila: »Hitro steci k Zverovi in prinesi tri pole trdega papirja, ki ga bom potrebovala,« in mi v roko spustila nekaj pengojev. In hitro naj se vrnem, mi je še naročila.

Zapodil sem se čez naš sadovnjak, preskočil Benkov jarek in pri doskoku skoraj trčil v soseda Karčija. Srce mi je obstalo, odrevenel sem, mrzlo mi je postalo, trepetal sem. Kot kup vreče sem stal pred sosedom, ki je bil za nas deco Male kaniže velik strah. Soseda Kranjca sem večkrat tudi slišal govoriti, da Karči obrača plašč, kakor se njemu zdi. Takrat se je vmešala Kranjčeva žena in ga opozorila, da naj o tem plašču ne govori, ker ga bo Karči dal zapreti v soboški grad.

Sedaj sem stal pred Karčijem. V rokah je držal velik črn samokres. Z njim je mahal in kričal: »Vstran od poti! Ali me ne vidiš, šmrklavec?« Ozrl sem se okrog sebe, nikjer nobenega človeka, kaj, če me ustrelji. »Mama, mama!« se derem.

Karči je obračal glavo levo in desno. Nato je bežal po jarku proti Rajbarjevi hiši, se obrnil, mahal s samokresom in preklinjal: »Krucifiks pa ta jarek!«

»Mama, mama!« se zopet derem.

Moje kričanje je prekinilo škripanje, ki je prihajalo od sosede Pentekove. Mala hišica je stala le nekaj metrov od jarka, kjer sem sedaj doživljal težke trenutke. Opazil sem, da škripanje prihaja od okna, ki se je zelo počasi odpiralo in škripalo. Ko se je do

Obstal sem ob trgovini in potipal žep, če so v njem še pengoji. Zapodil sem se proti vratom. Ko sem jih narahlo odprl, je zacingljajal zvonček, imel je enak zvok kot tisti, s katerim zvonim v cerkvi pred oltarjem. Zaznal sem vonj po papirju, črnilu. V trgovini je bilo zelo mračno. Oziral sem se okrog. Nikogar nisem opazil. Stopil sem bližje k visoki leseni mizi, ki je segala čez vso trgovino.

»Kaj bi pa rad, mali,« sem zaslišal glas. Povzpela sem se na prste in zagledal gospo, ki je za prodajno mizo zlagala kartonske škatle. Nisem utegnil odgovoriti. Strašen pok ob oknu trgovine, kričanje ljudi, cviljenje cukov ...

»Na tla se vrzi!« mi zakliče gospa in se skloni za prodajno mizo. Ves sem zatrepetal.

»Ali si cel?« zaslišim glas izpod prodajne mize.

»Cel sem, cel,« s trepetajočim glasom odgovorim.

»Ali kaj vidiš?« jo zopet zaslišim. Njen glas se mi je zdel zelo nenavaden. Zdelo se mi je, kot da prihaja iz zaprtega soda. Po trebuhu sem se začel plaziti proti oknu. Nisem se več bal. Vstal sem in odgrnil zaveso na oknu. Videla sem veliko ljudi, ki so skakali okrog tovarnjaka, nekateri so imeli puške in kričali. Nato sem se pognal skozi vrata. Zaletel sem se v skupino ljudi. Nekdo me je odrinil in padel sem na pločnik nedaleč od tovarnjaka. Hotel sem bližje. Po kolenih sem se plazil med nogami, hlačnicami, ženskimi krili. Z roko sem otipal rob pločnika. Neki čevljev mi je stopil na roko.

»Au, au,« sem se zadržal. Čevljev je pritiskal na roko. Z desno roko sem uščipnil nogo, ki je pritiskala na mojo roko. Pritisk je popustil. Nekdo me je povlekel za lase. Ko sem vstal, sva se spogledala. Gospod Donko, frizer, me je držal za lase. Ko me je spoznal, je začel čebljati kot sraka: »Ja, hergot, kaj ti delala tam doli, kje sta her papa pa mama?« Odgovoril sem, da sem bil v trgovini, da sem ležal na tleh. Sedaj pa bi rad videl, kdo je streljal.

»Tij zdaj bežala domov pa papiki pa mamiki povedala, da partizani pri Muri.«

JANEZ
MATAJ

Partizani so ob Muri ...

kraja odprlo, sem zagledal sosedo Pentekovo, ki je stegovala glavo skozi okno. Ko me je opazila, je šepetaje vprašala:

»Kaj se pa tako dereš?«

»Ustreliti me hoče,« zakričim.

»Zakaj pa cviliš, šmrklavec, kdo te hoče ustreliti,« se je zadržal Karči, ki se je že vrnil od Rajbarjeve hiše. Pristopil je k oknu, se naslonil ob steno in zavpil: »Soseda, ali ste videli kje kakega partizana?«

»Partizana, pravite sosed. Ne, tega nisem videla. Sicer pa, zakaj bi tukaj bil partizan. Jaz nobenega ne poznam in on najbrž ne mene ... in ti, nimak nori, kaj pa se spravljaš na deco,« je jezno odgovorila soseda. Pogledala je levo in desno ter s treskom zaprla okno.

Karči je odskočil od okna, se zagledal vame in zopet zakričal: »Kje pa je tista brv?«

Najbrž je mislil brv, ki je služila, da smo lahko prečkali smrdeči jarek. Že nekaj dni ni bilo brvi, ker je že strohnela in jo je stari oče odvrgeł. Da bo namestil novo, je dejal.

Karči je začel ritensko poskakovati proti zunanji steni hiše. Z levo nogo se je oprl ob steno, samokres dvignil visoko v zrak in mi zakričal: »Vstran beži, šmrklavec!«

(Iz neobjavljenega romana)

Odskočil sem. Sosed Karči se je odrinil od stene, se pognal in jarek skoraj preskočil. Priletel je na rob jarka. Čevlji so se mu pogreznilo globoko v smrdeče blato. Dvignil je nogo, začofotal in obstal na suhem. Mene ni pogledal. Z dvignjenim samokresom je bežal čez sadovnjak proti naši hiši.

Tudi jaz sem zbežal. Ves zasopel sem obstal ob Sukičevi hiši. V tej hiši so prodajali klobuke. Pogledal sem levo in desno po Ledavski cesti. Semkaj otroci Male kaniže nismo zahajali. Tukaj so žandarji imeli svojo hišo. Prečkal sem cesto in nedaleč od Zverove trgovine obstal. Videla sem veliko ljudi in velik rdeč tovarnjak. Previdno sem se napotil proti trgovini. Čim bližje sem prihajal, tem bolj razločno sem slišal govorjenje: partizan, partizani in vmes partizanok

Prijel me je za roko in vlekel med ljudmi, ki so se prerivali po pločniku. Nekaj metrov pred tovarnjakom sva obstala. Naenkrat se je množica ljudi zopet zganila. Vsi so se ozirali proti Hekličevi železnici. Od tam je proti nam bežala velika skupina ljudi. Bližje so prihajali, bolj sem stiskal Donkovo dlan. V skupini zopet zagledam Karčija. Le kako je moral bežati, da je že tukaj. Malo prej pa je bil z mano. V skupini sem opazil nekatere naše iz Male kaniže. Le kaj oni iščejo skupaj s Karčijem? Mogoče bom povprašal očeta, zakaj tako.

Karči je zopet dvignil samokres, mahal z njim in kričal:

»Gremo, partizani so prek Mure, gremo ...«

Zapodili so se k onim na tovarnjaku, se vzpenjali po lesenih stranicah, od zadaj in naprej, ob šoferski kabini. Naenkrat je bil poln. Gnetli so se po njem. Puškine cevi so udarjale druga ob drugo. Kovinski žvenket, pomešan z vmesnimi klici, je preplaval Ledavsko ulico. Karči se je z rokami oprl na šofersko kabino in zakričal: »Gremo nad partizane!« Pogledal je levo in desno in z roko udaril po šoferski kabini. Tovornjak je potegnil. Ropotal je po Ledavski ulici mimo Kirbiševe gostilne, zavil v ovinek in izginil za drogerijo. Za njim se je dvigoval prah, ki se je počasi sesedal po cesti, hišah, po nas, ki smo bili priča naših, ki so šli nad partizane.

»He, he, he, že dolgo ni bilo partizanov. Pa ta Karči nori,« se je ob meni hehetal Donko. Nekaj je še hotel povedati, odprl je usta. Potem pa je dobil klofuto. Z desno roko si je pokril lice, z levo pa glavo. Ves se je potegnil vase. Največja, najmočnejša ženska med nami, ki smo bili priča odhoda nad partizane, je bila njegova žena.

»Ti bom že dala, zakaj nisi tiho, hočeš, da bova oba šla na vislice?«

Prijela ga je pod pazduho in se prerivajoč med množico napotila čez cesto in obstala ob Kozičevi delavnici.

Jaz sem zbežal. Vpitje, pozvanjanje kolesarjev, strašni direndaj je zajel Ledavsko ulico. Izogibal sem se kolesarjev, bežal mimo židovske cerkve. Na vogalu Sukičeve hiše sem se zaletel v nekega moškega. Moj bog, ravno v žandarja Verena. Ni imel uniforme.

»Čundravec, ali ne vidiš človeka,« je vpil za mano. Ves zadihan sem obstal sredi našega dvorišča in kričal:

»Partizani so prišli, partizani so ob Muri ...«

primarij dr.

LOJZE
ŠTEVANEC

spec. internist

Nič ni boljšega

»Še vedno me boli križ, v kolenih me trga, noge mi drevenijo in zatekajo.«

Gledala me je razočarano, očita joče. Pregledal sem dokumentacijo: sladkorno ima, najmanj petindvajset kilogramov preveč, zvišan krvni tlak, okvaro hrbtenice, obrabo kolen, žolč ji nagaja – dovolj, da je slabe volje.

»Koliko časa pa ste že pri nas?«

»Ja, teden dni bo skoraj.«

»Ste ves ta čas opravljali vaje, ki sem vam jih predpisal?«

»Veste, teh vaj jaz ne bom delala. Enkrat sem bila v kopeli, enkrat so me zmasirali, tudi obloge so mi dali; v tisto, kako se že reče, električno ali ... saj je vseeno, tja pa nisem niti šla. Drugi dan me je vse bolelo. Bila sem tako slabotna, da sem komaj stala na nogah, boljše pa ni bilo nič. Zato tistih storitev tam sploh nočem več. Tudi vaše diete ne maram.«

»Potem pa morava napisati tablete.«

»Tablete? NE! Zdravil načelno ne jemljem.«

»Kaj pa injekcije?«

»Ne! Tega se bojim. Injekcij ne!«

»Kako vam pa naj pomagam? Če je kobila bosa, ji kovač mora pribiti podkev, druge poti ni,« sem jo hotel razvedriti.

»A, tako! Potem sem jaz za vas kobila? Kaj takega!« je dvignila glavo in s svojimi šestindesetimi kilogrami togo obsedela v stolu, da je zajecal pod njo. Srepo je gledala skozi okno.

»Niste razumeli prisposode.«

»Menda se vam ne zdim verna, da verujem v podobe?«

»Vam bom povedal poenostavljeno. S tem, da se bova midva pogovarjala, da boste vi vdihavali naš zrak ...«

»Kaj? Naj neham dihati?« me je prekinila. »Bi morala tudi zrak s sabo prinesiti? Saj ste mi tako napisali cele sezname, kaj naj prinesem s sabo.«

Delam napako za napako, sem si rekel. Ta je bila že štiriindvajseta ta dan, pa nisem niti za pet minut prekinil.

»Nisem tako mislil ...« sem rekel sprajljivo.

»Tako ste rekli!«

»Dobro, tako sem rekel ...«

»Tudi mi bolniki imamo pravico, da kaj rečemo. Če že drago plačujemo to zdravstveno službo, lahko pričakujemo, da nam bo pomagala, ko njeno pomoč potrebujemo. Vsaj to lahko zahtevamo.«

»Vsekakor, vsekakor,« sem jo hotel pomiriti. »To si prizadevamo. Ko imamo diagnozo ...«

»Kaj me briga diagnoza. Diagnoza je vaša stvar. Vi meni pomagajte!«

»To si prizadevamo,« sem ponovil.

»Vi si ne prizadevajte, vi kaj storite!«

»Predpisal sem vam fizikalne storitve, kopeli, masaže, obloge, diete ..., odklanjate jih!« sem dejal odločno. »Ponujam vam zdravila – ne marate jih. Injekcij se bojite! Naša pomoč in uspeh naše pomoči sta skrita v teh posegih ...«

»Kako ste to zapletli!« je vzkljknila. »Tako delajo vsi. Zapletejo stvari, storijo pa nič!«

Globoko sem vdihnil.

»Vi samo vzdihujete, mene pa boli. Vedno slabše se počutim in tu sem že teden dni ...«

Kaj storiti? Uporabil sem staro preizkušeno zvižajo. Pristala je, da sem jo ponovno temeljito pregledal. Na mizi mi je zaupala, da so jo vsi zapustili, da je sedaj še »ta stari začel z neko frkljo«. Med pregledom se je pomirila. Zamenjala sva maserjo, pristala je na injekcijo, da bo lahko vsaj spala. Zjokala se je in se mi opravičevala. »Ta staremu« pa bo že pokazala, samo da pride domov.

L. Števanec

PRAGA

»U FLEKU«
ŠE (KOMAJ)
ŽIVI
ŠVEJKOV
DUH

V roki sem držal ne vem že kateri vrček s temnim pivom, ko sem nenadoma izza hrbta zaslišal znani glas: »Pokorno javljam, da tudi u Fleku ni več tisto, kar sva z gospo Muellerovo v letu gospodovem, ko so našega presvetlega prestolonaslednika v Sarajevu naredili pokojnega, postavila na noge. Glejte, pane Loparnik, pivo je topio, knedličke komaj užitne, omaka in meso

industrijsko narejeno, da ga še pes sosedu Bauerja ne bi povohal. Ne, gospa Muellerova je znala narediti take dobre knedličke in na krožnik si dobil meso, da je čez rob gledalo. Jaz vam povem, pane, da so našo slavo

zapravili do konca. Poslušajte muziko: kaj ima za vruga laška glasba iskati tukaj. Pa tisti mladi pijani gospodiči in gospodične.

Takšnega razvrata bi se sramovali še na dunajskem dvoru, ne pa tukaj na Češkem. Povejte tem gospodom, pane, da se v grobu obračam in da mi je zelo neprijetno pa tudi Muellerci ne gre bolje. Joj, kaj so nam naredili in kaj smo jim mi naredili hudega? Tole vam na kratko pokorno javljam ...»

Ne vem, ali sem potem naročil še en vrček piva ali ne, toda nekako mi vse skupaj ni več teknilo. Žal.

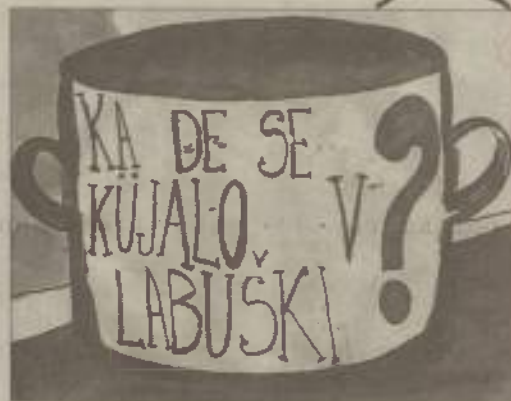
Dušan Loparnik

Majske igre

Maj je čas, ko v Ljubljani (predvsem v Rožni dolini) v sklopu študentske organizacije ljubljanske univerze potekajo majske športne igre. To je čas za druženje, rekreativsko-tekmovalno ukvarjanje s športom in predvsem zabavanje. Hkrati je to tudi čas, ko predizpitna napetost počasi dosega svoj vrhunec.

Letos so se majske igre začele z (vsaj po mojem mnenju) zelo domiselno prireditvijo, ki so jo organizatorji naslovili *Študentska tržnica*. Med seboj se je v kvaliteti ponudbe pomerilo več kot štirideset različnih študentskih klubov iz vse Slovenije, ki so, vsak na svojem »standu«, ponujali osvežilne napitke iz alkoholnih baz. Najti se je dalo tudi kaj za prigrizniti, najlepše za študentski žep pa je, da je bilo vse zastoj. Tudi tistih »bolano škrtih« abstinentsov ni manjkalo, ki so pili samo zato, ker je bilo vse zastoj. Zanima me, ali se da najti še kje kakšno mesto ali dogodek, kjer bi bilo karkoli zastoj samo zato, da bi bilo zaradi tega vse skupaj bolj družabno. Obvezno moram omeniti, da so po oceni strokovne žirije zmagali sicer maloštevilni Belokranjčani z daleč najboljšim vinom v svoji ponudbi. Kar se tiče prekmurske udeležbe, pa moram reči, da nimam nobenega namena žaliti nikogar posebej, ker je delati slednje najlažje, vendar pa moram povedati, da se da v naši pokrajini najti ogromne količine kvalitetnega vina, na študentski tržnici pa tega zagotovo ni bilo mogoče niti opaziti. Takšno vino bi bilo potrebno čim prej razdeliti, ne pa ga »šparati« pod pultom (no, mogoče je bil razlog skrivanja malo drugačen od tistega, ki je prišel meni na misel).

Nujno je treba povedati še to, da je bilo seveda poskrb-

ljeno tudi za glasbo, pomembno pri tem pa je še, da tako raznolikega spektra glasbenih zvrsti še nisem imel priložnosti slišati in opazovati na enem koncertu oziroma prireditvi. Moram povedati, da je bilo vse skupaj odlično, največjo sceno pa je naredil prekmurski »lonesome cowboy«, ki je naredil sam s svojo akustično kitaro največji žur med nastopajočimi.

Osrednji del majske igre je namenjen športu v boju proti drogam, največjo pozornost doselej pa je vzbudilo tekmovalno žensko v nogometu in vlečenju vrvi, ki je pritegnilo zavidljivo število (možatospolnih) gledalcev. Igre se bodo končale ob koncu maja s podobno prireditvijo, kot je bila otvoritvena. Kakorkoli že, ponovile se bodo spet naslednje leto ob istem času. (d)

Od 28. maja do 25. junija

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

Močna Venera v vašem znaku vam bo dala moč in šarm, zato lahko na ljubezenskem področju pričakujete kar največ. Ne odlašajte, ampak stopite v akcijo. Z nekim trdoglavcem boste imeli kar veliko opravka. V poslovnih zadevah se morate boljše organizirati in se tudi zavedati, da ni najbolje iti z glavo skozi zid.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

Če boste imeli možnost izbirati, izberite varianto, ki se vam bo zdela na prvi pogled slabša. Ne dajte, da vplivajo na vas, in če oni postavljajo zahteve, jih imejte tudi vi. Ker imate načrt dobro zastavljen, začnite z akcijo. Pomoč lahko pričakujete tudi od tistih, za katere menite, da so vaši nasprotniki. Vsekakor pa je pomembno, da delujete razumno in umirjeno.

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

Malo dobre volje, vaša prva poteza in problem bo razrešen v vaše zadovoljstvo. Problemi s poslom in razni drugi zunanji vplivi ne smejo toliko vplivati na ljubezen. Malo več pozornosti namenite odnosom v družini in stikom s prijatelji. Mogoče je, da bodo o vas slabo govorili, vendar škode zaradi tega ne boste imeli. Pazite na pravilno prehrano.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

Ni treba, da verjamete vse, kar vam povedo. Če se odločate za nakup, ga opravite po 17. v mesecu, v prvi dekadi pa boste uspešnejši pri prodaji. Mogoče je, da se bodo v kratkem času zvrstile številne obveznosti. Pazite, da ne boste zrtev le-teh. Marjetica je vaša roža. Če jo boste komu podarili, bo z njo dobil tudi del vas. V nekem položaju se boste dobro znašli.

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

Nekdo misli na vas, in če bi vedeli, kdo, bi bili srečni, zato se ozrite naokrog. Kot lev bi včasih radi več, kot ste sposobni požreti. Svojim bližnjim ne popuščajte preveč. Pred vami je mesec trdega dela, pride pa tudi dobra finančna novica. Mogoče so težave pri pravnih zadevah. Najbolje se boste počutili med 10. in 21.

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

Previdnost ni nikoli odveč. V drugi dekadi ne bodite nestrpni, ker bo to dvojno škodljivo. Imeli boste dovolj moči in elana, da začrtano tudi izpeljete, vendar se boste morali resno potruditi. Okrog 15. pokličite ali obiščite prijatelja, s katerim ste imeli nekoč pogoste odnose, zdaj se pa skorajda ne vidite več. Če se boste začeli ukvarjati s športom, ne pretiravajte.

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

Obdobje pred vami ni primerno za začetek večjih poslov. Tudi pri denarju se bodo prej kot ne pokazale težave. Bodite previdni pri izjavah. Obdobje, ki vam ne kaže dobro, bo hitro minilo in se bo že v sredini druge dekade obrnilo na bolje. Pričakuje vas zanimiva družba. Počitek in sprehodi vam bodo v tem času v največjo pomoč. Nekomu bi morali pisati.

ŠKORPIJON

(23. X. - 21. XI.)

Vteh dneh lahko pričakujete kar nekaj napetosti in celo strahu. Ob vsem pa boste imeli občutek, da ne gre nič tako, kot bi želeli. Stvari se bodo poboljšale čez noč, vendar se to ne bo zgodilo brez vašega sodelovanja. Če se boste dovolj trdno držali začrtane poti, boste odlično izpeljali zadevo s področja financ, investicij ali nakupov.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

Zadeve se bodo stopopoma izboljšale. Pričakovanja se bodo izpolnila, problem pa bo nastal pri izpolnjevanju danih obljub, pri administraciji in rokih. Ob koncu prve dekade boste čutili vse več energije in delovnega elana, kar morate izkoristiti pri poslovnih zadevah. Tudi če ste prepričani, da se je nekdo okoristil na vaš račun, ni tako hudo.

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

Denarja preveč ne pričakujte, lahko pa pričakujete obilo dobre volje. Če ste v ljubezni neodločni ali celo razočarani, vam ne preostane drugega, kot da stopite v akcijo, vendar ne ob koncu tedna, ampak med ponedeljkom in četrtkom. Tisti, ki bo prinesel dobro novico, že ve, zakaj, zato jo vzemite z rezervo. Namig osebe nasprotnega spola je v zvezi z dobrimi nameni.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

Na ljubezenskem področju se vam pripravljajo velike spremembe. Med A in B se odločite šele potem, ko boste res prepričani, da vam ne bo žal. Časa imate dovolj. Finančne težave so le trenutne, zato z denarjem ravnajte normalno. V družinskih odnosih sprememb ne bo, na delovnem mestu bodite previdnejši, kajti kolega je samo kolega in nič več.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Na splošno se vam obetajo dobri časi. Če se še niste, potem se zdaj odločite, kaj bo z dopustom. Pred vami bo pomembna odločitev. Tako pomembna, da je nikakor ne smete sprejeti sami. Če hočete imeti mir, ravnajte s partnerjem obzirno. Pozabili ste na cvetje in sploh na naravo. Dober glas, nato še zanimiva družba. Pogled, ki vas bo zbistril, lahko pomeni še kaj.

Leonardo še ima možnosti

Krivica, ki se je zgodila Leonardu di Capriu ob podelitvi oscarjev, bo verjetno vsaj deloma popravljena. Ker ni dobil največje nagrade Ameriške filmske akademije, ima zdaj možnost, da bo dobil nagrado za najboljšega igralca, ki ga razglašajo MTV. Nominirana sta skupaj s partnerko Kate Winslet. Če se jima izjalovi še tukaj, pa imata še možnost v kategoriji najlepšega poljuba. Prireditev bo zdaj, 30. maja, v Santa Monici.

Samanta še ni za staro šaro

Starejši bralci se še zanesljivo spominjajo pevke Samante Fox, ki je v osemdesetih letih polnila koncertne dvorane s po 30.000 poslušalci in je samo album z uspešnico Touch Me prodala v okroglih 2 milijonih izvodov. Bila je dobra pevka (seveda je tudi danes) in tudi lepota. Nekoč je imela danes 31-letna Samanta vinski bar, firmo z modnimi in kozmetičnimi izdelki in tudi dragega dirkalnega konja, vendar je vse to morala prodati, ker je njena zvezda zašla. No, ubožica še zmeraj ni, saj ocenjujejo njeno bogastvo na 5 milijonov in pol funtov. Nedavno tega je bila promocija novega albuma 21 st. Century Fox v Budimpešti. Trenutno živi v Španiji, sprejela pa je tudi ponudbo revije Sun, da se bo kljub ne ravno rosnim mladosti slekla in fotografirala. Revija bo od ponedeljka do petka objavljala njeno sliko, s tem da bo vsak dan na njej vse manj tekstila. V petek jo bodo lahko bralci videli na velikem posterju že povsem golo.

Nikoli ni prepozno

Petinpetdesetletna megazvezda Barbra Streisand in sedeminpetdesetletni James Brolin sta dokaz, da za ljubezen nikoli ni prepozno pa tudi za poroko ne.

Zaroko sta objavila, datuma poroke pa ne, ker hočeta ta pomembni dan preživeti samo z najožjimi prijatelji. James je bil s prvo ženo poročen kar dvajset let, z drugo pa enajst, kar je za hollywoodske zvezdnike

neverjetno dolgo obdobje, zato mu ob tretji poroki nihče ničesar ne očita. Nevesta Barbra pravi: »Zelo sem srečna. Jim me ne obravnava kot znano zvezdo, ampak kot žensko – z vsemi napakami in vrlinami.«

Bo Clinton dobil zeta?

Bogve, kako se bo končala prva romanca, vendar je zaenkrat zadeva resna. Chelsea Clinton, hčerko ameriškega predsednika, zadnje čase videvajo z dvajset let starim Mathewom Piercom. Oba študirata na stanfordski univerzi. Chelsea se je kot brucka dobro izkazala pa tudi Mathew uspešno končuje tretji letnik. Fant, rojen v Teksasu, je dober športnik in tekmuje celo v univerzitetni plavalni reprezentanci. Kako komentirala hčerkino prvo ljubezen očka in mama Clinton, pa nismo nikjer zasledili.

Še vedno Superman

Pravkar so izšli spomini Christopherja Reeva z naslovom Še vedno jaz. Nekdanji filmski zvezdnik, ki se nam je vtisnil v spomin predvsem kot Superman, opisuje življenje od trenutka, ko je nesrečno padel s konja in postal paraplegik, pa vse do danes. Bil je lastnik verige odličnih restravracij in povsod priljubljen. Kljub vsem težavam in spremenjenemu življenju nikoli ni pomislil na samomor. Veliko mu pomenijo pisma kakih 400.000 oboževalcev, ki so ga spodbujali in mu dajali voljo do življenja.

Sofia že ve, kako je treba

Sofia Vanonni se je rodila v znaku škorpionja in že kot smrkljica ugotovila, da se pogledi moških, starih in mladih, radi ustavljajo na njenem telesu. Oglede filma Showgirls je bil verjetno za njo prelomen. Če so se punce v filmu tako brez sramu slekle, zakaj se ne bi jaz pred fotografom, si je rekla in sošolki naročila, da jo poslika golo. Fotografijo je poslala Playboyu ... Pravi, da je takrat, na začetku, imela še največ problemov

s svojim fantom, ki se ni mogel pomiriti, da lahko vsak vidi njegovo punco golo. »Rekla sem mu, da je tisto, kar se vidi na fotografiji, samo njegovo. To ga je pomirilo,« se zadovoljno smehlja Sofia. »Vem, da lepota ni večna, zato bom kmalu kupila neke v bližini Las Vegasa majhen lokalček. Vodila ga bo prijateljica, ki je me takrat fotografirala.« Na fanta, ki je lahko imel vse, kar se je videlo na fotografiji, pa je danes že pozabila.

18. Vilijevo mesto

Bogovi so Vilija že slišali, žal pa o poslušalcih in glasovalcih tega ne moremo reči. Pa kaj bi se razburjali, saj je že naslednji dan po Evrosongu vse pozabljeno. Pomembno je sodelovati in to nam je z 18. mestom za naslednje leto že uspelo. Prav gotovo si je Vili želel leteti višje in tudi višje pristati, a tako je pač to v evrovijskem cirkusu. Da gre za čisto pravi cirkus, je dokazal tudi Nemeč Gildo s skladbo 'ma vas rad in se s

Zvezdica

Lucia Herženjak

Devetletna Lucia s slapom temnih, gostih las in živimi kot oglje črnimi očmi je deklica kakor vse druge. Obiskuje drugi razred osnovne šole, igra klavir, skuša se pridno učiti, ubogati očka in mamico ter imeti čim več prijateljev.

Videti Lucio na odru, pa je pravo doživetje! Še »tik pred zdajci« se razposajeno podi naokrog in lovi pocukate fantiče, ki jo skušajo ujeti in pocukati za dolga dva čopka, takoj za tem pa skoči na oder, vzame v roke mikrofona in opravi nastop kot prava profesionalna. Pleše in poje kakor za šalo!

Da ima ta živahen, droban deklíč glasbo v krvi, začuti vsak, ki jo vidi med nastopom. To sicer ni nič čudnega, saj je njen očka glasbenik, Viljem Herženjak, lastnik glasbenega studia Amadeus v Lendavi. Tu nastajajo vse Lucine pesmi.

Ze z osmimi leti je dokazala, da se nastopanja ne boji. Na otroškem festivalu Melodij morja in sonca je s skladbico Portorož in jaz, ki jo je zanjo napisal očka, navdušila občinstvo in zvezdica je bila rojena!

svojim videzom in nastopom norčeval prav iz vsega, kar je na tem festivalu, in to še prav uspešno. Sicer pa je Gildo poskrbel tudi za glasove, njegovim oboževalci so namreč potovali v različne evropske države, od koder so zanj glasovali.

Glasovanje je bilo letos še bolj pristransko kot doslej. Sever je pri tem najbolj močan, zaradi telefonskega glasovanja pa so prišli na svoj račun tudi tisti, ki so najštevilčnejši. Da je Izraelcev povsod po Evropi zelo veliko, je dokaz tudi letošnja zmaga, in da je Turkov največ v Nemčiji, je pokazalo dejstvo, da je Nemčija prisodila 12 točk prav Turčiji. Če potegnemo črto, nam kaj višja uvrstitev nikoli ne bo uspela, ker nas je očitno premalo in zaradi tega je najbrž tudi Švica ostala brez glasov.

Da, Vili je naredil usodno napako, da ni spremenil spola tako kot zmagovalka Dana International, ki je bila še pred petimi leti moški. Kdo ve, morda se bo Vili za ta korak odločil, če bo še kdaj nastopil na Evrosongu.

Brizani project

Plošča, ki je po svoji vsebini zelo specifična in zanimiva, je avtorsko delo glasbenika Traja Brizanija. Na slovenskem glasbenem prizorišču deluje skoraj dve desetletji.

Traja je sodeloval v mnogih studijskih in priložnostnih jazz zasedbah, poleg tega pa je vseskozi deloval tudi s svojim ansamblom Amadeus. Tokrat pa se je lotil solo projekta. Glasba na plošči z naslovom Traveling se spogleduje z latino-jazzom. Na njej boste lahko našli tudi dve skladbi jazzovskih velikanov, basistov Jaca Pastoriusa in Marcusa Millerja, v kateri boste spoznali basista Traja Brizanija. Dejan Pečenko, Petar Ugrin, David Jarh, Milko Lazar, Saša Olenjuk je le nekaj imen, ki so sodelovala pri izvedbi. Poleg njih pa je v zaključni skladbi Farewell America povabil k sodelovanju tudi našega priznanega mojstra Jožeta Privška.

— da boš na prodajnih policah našel ploščo Zapri oči in boš spoznal najnovejše hite skupine Victory.

Odpri oči

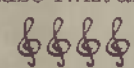

Odlično četrto mesto na letošnji EMI je bil povod, da so bili skupina Victory in seveda njihovi zmagovalni fantje že tretjič deležni kompaktnega nosilca zvoka. Že več kot deset let delujejo skupaj in treba je povedati, da so letos razen strogega danca, ki smo ga bili pri njih vajeni, prav pri zadnji plošči Zapri oči predstavili tudi nekaj mehkejših zvokov. Že sama naslovna skladba je manj D. J.-jevska, je pa na plošči kar dvakrat, in sicer tudi v radio mix preoblecji. Potem pa je tukaj še nekaj za tiste, ki jim je všeč latino, namreč skladba Ne briga me.

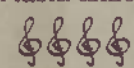
Seveda pa brez prave balade ne gre, zato fantje skupine Victory sprašujejo vsa dekleta Ali boš verjela? Kaj naj bi jim človek verjel, si boste ob poslušanju njihove glasbe sami odgovorili. Verjamejo pa lahko, da je plošča izjemno poslušljiva, pozitivna in polna energije, in taki so tudi vsi člani skupine takšni. Če vam samo glasba ne zadostuje, se boste morali premakniti še na kak njihov nastop, kjer boste imeli kaj za videti in vam prav gotovo ne bo dolgčas. Fantje skupine Victory namreč vedo, kaj je zabava. In če boste zamudili njihov nastop, ni razloga za paniko, saj so že posneli videospot za skladbo Zapri oči, in to prav simpatičnega.

Še njihovo sporočilo: Zapri oči in se prepusti Victory.

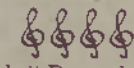
Trije postavni fantje pod umetniškim imenom Ritem planet so se lotili tudi našega planeta in ga poplavlajo z dance glasbo. Njihov planet ritma se sedaj lahko pohvali tudi s ploščo, ki ji napovedujejo svetlo prihodnost. Poleg uspešnic Rit'm planet, Moja je sexi, Ne reci ne boste na plošči našli še sedem drugih skladb, od katerih je treba omeniti še priredbo skladbe Twist and shout.

Zlatko Dobrič pridno zbira denar zaradi obtožbe in seveda tožbe direktorja festivala MIK Andreja Baše. Ta ga zaradi kraje oziroma po domače piagiatu skladbe Čakam te toži za precejšen kupček denarja. Če ga Dobrič ne bo zbral, se mu lahko obeta črtasta uniforma.

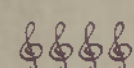

Slovensko glasbeno kokodakanje ali podelitev zlatih petelinov tudi letos ni minilo brez zapletov. Prvo presenečenje je bila prijavnina, ki je bila 5000 tolarjev za vsako kategorijo. Potem so se oglasili Faroni, ki jih njihova založba ni hotela prijaviti, ker zanje ne želi več delati reklame in jim financirati prijave. Seveda pa je veččen žulj, da ne rečemo kurje oko, pri podelitvi prav kategorizacija. Tako je Adi Smolar pristal kar med rockerji in seveda pobral petelina pravim rockerjem, ki si to zaslužijo. Pa ne, da si ga Adi ne zasluži, ampak najbrž si ga zasluži v kategoriji kantavtorjev. Kokodakanja prej in potem je bilo seveda veliko, predvsem tistega kritičnega. Med nagrajenci pa skorajda nič novega, vsako leto pravzaprav ista pesem: Rok Golob, Babilon, Štajerskih 7, Vili Resnik, Tinkara Kovač, Avtomobili, Rok'n'band, Jože Privšek, Janez Zmazek ter seveda Adi Smolar.

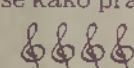

V aprilski oddaji Popevka meseca so se nam predstavili Branka Kraner, Sanja Mlinar, Regina, Milan Kamnik ter New Swing Quartet. Zmaga je tokrat odšla v

Reginine roke oziroma k njeni Sončni ljubezni, tako je namreč naslov njene skladbe. Drugo mesto in s tem tudi nastop na finalu si je pripela Sanja Mlinar s skladbo Tvoja senca sem. V majski oddaji bomo spoznali še dva finalista in 20. junija se bo odločalo o popevki leta.

Alfi Nipič se glasbi predaja že 45 let. Okroglo obletnico je okronal s tem, da se je kar sam obdaroval, in sicer z odprtjem svojega lastnega studia v Slovenski Bistrici. Tako si bo veliko olajšal delo, pa še kakšen tolarček več bo padel, ki mu bo ob upokojitvi še kako prav prišel.

Ste vedeli, da ima Simona Vodopivec v rokah asa? Pa ne takega iz kart, tudi tistega iz časopisa ne, ampak smučarskega. Naš nekdanji as Jure Franko in Simona Vodopivec sta namreč do ušes zaljubljena. Vendar pa je to na žalost tudi ljubezen na daljavo, saj Jure že nekaj časa živi v Ameriki. Še sreča, da so današnja letala tako hitra, tako da ju srce ne boli preveč. Sicer pa Simona že resno razmišlja o tem, da bo postala Američanka.

Srečanje na tujem terenu ni uspelo, potem pa ...

Penova ekipa (z desne proti levi Bojan P., Irma B., Janko H. in Jože G.) se je z gostiteljem povzpela tudi na Triglav.

Z gostiteljem tudi na Triglav

- Janko je bil krščen za Janeza
- Večkrat dela na kmetiji, vozi traktor, motike pa nima rad
- Je edini župan v Pomurju, ki je v svojem mandatu »pridelal« tudi novega Slovenca
- Rad se spominja tudi časov, ko je bil glavni diskodžokej

Pa se je le zgodilo! Namreč to, da je bil Penovo ekipo pripravljen sprejeti in jo popeljati na obisk po svoji občini Rogašovci župan Janko Halb. In potem, ko je prišel ta »veliki dan«, je kazalo, da iz »posla« vseeno ne bo nič. Potem pa ...

Ob Ledavskem jezeru naj bi ...

Kaže, da je naš gostitelj precej preišleval, kakšen program obiska naj ponudi Penovi ekipi. Vse je celo zapisal na papir in ga zapečatil, da je bila zadeva videti kar najbolj uradna in resna. Najprej je bilo programirano srečanje ob Ledavskem jezeru, in to na tujem terenu - na turistični kmetiji Kosovih v Krašcih, ki spadajo v občino Cankova - Tišina. Tam nekje naj bi se fotografirali iz žabje perspektive, toda ta »projekt« je propadel, ker župana ni bilo tja ob dogovorjeni uri. Čez čas smo mi iskali njega, on pa nas. Ko je že kazalo, da se ne bomo dobili, saj ga ni bilo tudi v

Posebnost na pročelju cerkve pri Svetem Juriju

Na eni strani ceste je Serdica, na drugi Sotina, vse skupaj pa je romski zaselek Ljubljana.

občinskih prostorih, se je končno od nekdaj le pripeljal s tistim znanim safranom in uradni obisk se je lahko začel.

Čeprav to ni bilo v scenariju, smo si najprej ogledali njegovo župansko kancelarijo, potem pa smo se peš napotili do bližnje cerkve pri Svetem Juriju. Na vsak način je želel, da vidi mo reliefno sliko na pročelju pred vhodom, ki predstavlja sv. Jurija - bojevnika na konju, ki zabada zmaja na tleh. Pridružil se nam je tudi župnik Martin Vereš in razložil, da je slika res nekaj posebnega, saj je sestavljena kot mozaik iz marmornatih ploščic. Ogledali smo si še notranjost cerkve, ki so jo letos dežno obnovili. Stekla pa je tudi beseda o tem, ali župnika morda zanima, da bil občinski svetnik ali celo župan. Odgovoril je, da ni zaželeno, da bi se duhovniki ukvarjali s politiko, in v šali dodal, da če bi bil on župan, potem bi bil Janko brez kruha. No, sodelovanje med občino in župnijo je bilo doslej dokaj dobro, kar se je pokazalo tudi v pripravljenosti cerkvene ustanove, da po zmerni ceni proda svoje zemljišče (skupaj okrog 87 arov) za dograditev OŠ Sveti Jurij.

jev. V naselju so denar, ki so ga zbirali (okrog 800.000 tolarjev ga je bilo), prispevali za posodobitev ceste, tako da so zdaj suhi. Kako naj spet zbirajo, ko pa jih je večina v naselju nezaposlenih? Pritiskali bodo torej na občino in še bolj na državo. Vlogo so že poslali na ministrstvo za kulturo. Huki nam je povedal, da je že klical tudi predsednika države Milana Kučana in da ga bo še, naj posreduje v njihovo korist tudi on, saj jih je že obiskal z ženo Štefko in jim obljubil, da ...

Mejni prehod ni v Kuzmi, ampak v Sotini

Iz Ljubljane nas je vodila pot na mejni prehod z Avstrijo. Na tabli piše, da je na naši strani prehod v Kuzmi, torej tudi v občini Kuzma - Grad, župan rogašovske občine pa se s tem nikakor ne strinja. Ugotovil je namreč, da je ta prehod v resnici na ozemlju Sotine, torej v njihovi občini. Če bodo kdaj uvedene kakšne takse, je seveda pomembno, v katero občinsko blagajno se bodo stekale.

Župan Janko Halb: »Kaj Kuzma, tukaj je Sotina!«

Prizadevali si bodo torej, da bi mejni prehod preimenovali. Lahko bi mu dali tudi kakšno splošno ime, vendar mora biti črno na belem, da je v Sotini, in pika.

Sotina pa se ponaša tudi z novim razglednim stolpom na bregu Kugla, ki meri v višino 418 metrov. Torej je za 2 metra višji kot Serdiški breg, ki so ga nedavno razglasili za najvišjo »goro« v Pomurju. Stolp pa je visok 14 metrov in preden so ga postavili, so bili z njim križi in težave (še vedno ni vse jasno). V njegovi neposredni bližini pa lahko obiskovalci občudujejo tudi gorički (»Kisilakov«) Triglav - tri velike skale, na katere se je skupaj z županom povzpela tudi Penova ekipa. Niti ni bilo tako lahko splezati gor. Lahko se zgodi, da si bo nekdo tamkaj omissil še morje! Kaj se ve!?

In še marsikaj drugega nam je razkazal rogašovski župan. Tako smo lahko »občudovali« tudi eno razpadajočo in eno preurejeno karavlo, stari zvonik na pokopališču v Ocincu, Linhartov ribnik (»črna gradnja«, a nekaj lepega) v Sotini in ljudsko pevko Irmo Madjar v Večeslavcih. Stara je že 83 let, pa še vedno navdušuje s svojim petjem - pri mašah na cerkvenem koru ali ob drugih priložnostih. Ko je bila na delu v Franciji, so jo celo nagovarjali, da bi poskusila peti v operi. Če bi sprejela ponudbo, bi se ji življenje prav gotovo drugače zasukalo. Žadnje presenečenje pa nas je čakalo pri županovi ženi Sanji, kjer smo morali na pokušnje kavice, in to po Jankovih besedah najboljšo na svetu. Pa naj bo tako, on že ve, zakaj tako trdi! Zapisal: JOŽE GRAJ
Fotografiral: J. ZAUNEKER

Le koga moti tale Linhartov ribnik (park), saj je vse lepo urejeno?!

Če bi Irma Madjar iz Večeslavca (druga z desne) v Franciji sprejela ponudbo, bi pela v operi.

pen elopa

Prekmurski Penelopi!

Študentke iz dežele ob Muri so res lepe. To ugotovljajo na marsikaterih maturantskih plesih in žurih, kot je bila Prekmurska gibanica v Mariboru. Tako smo tokrat uspeli ujeti v objektiv nastajajoči odlični kuharici, pravzaprav prihodnjo pravnico Alenko Gačanovič (levo!) iz Murske Sobote in prihodnjo vzgojiteljico malčkov v vrtcih Roberto Turk (desno!) iz Lendave. Obe nasmejani dajeta vtis, da tudi v svojih »resnih« poklicih ne bosta tako strogi. Da bi le bilo tako!

Lipen!